

Generálny biskupský úrad
Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku

Predsedníctvo
Cirkevného zboru
ECAV na Slovensku
Bratislava

Naša zn.: 1245/2008

Vybavuje: Veselá

V Bratislave 3. 7. 2008

Vážené predsedníctvo cirkevného zboru Bratislava,

dovoľte poďakovať sa Vám za všetku prácu, ktorú ste vykonali v rámci Stretnutia kresťanov Bratislava 2008. Sme Vám vďační za komunikáciu a spoluprácu pri príprave tohto Stretnutia, lebo bez Vašej pomoci by sme to určite nezvládli. Ďakujeme, že ste sa aktívne zapojili do príprav a priebehu Stretnutia a poskytli ste Vaše priestory, prostriedky a čas na prijatie a pohostenie mnohých účastníkov tohto významného podujatia. Prosím, odovzdajte naše poďakovanie všetkým, ktorí boli ochotní zapojiť sa do tohto jedinečného a náročného programu. Ďakujeme, že ste dôstojne reprezentovali našu cirkev, pripravili pre hostí a účastníkov Stretnutia vynikajúcu atmosféru a prijali ste ich ako svojich bratov a sestry. Prajeme Vám, aby Otec Nebeský vynahradil Vám svojim požehnaním Vašu pohostinnosť, ústretovosť a všetko, čo ste pre toto Stretnutie urobili. Veríme, že aj Vaším pričinením odniesli si účastníci tohto Stretnutia pekné a požehnané zážitky, ktoré im ostanú ako milá spomienka na spoločenstvo vo Vašom zbere a spoločenstve všetkých účastníkov.

Ďakujem za spoluprácu. S bratským pozdravom

Generálny biskupský úrad
Evanjelickej cirkvi augsburského
vyznania na Slovensku
Palisády 46, 811 06 Bratislava
IČO: 179213. DIČ: SK2106262

Dušan Vagaský
riaditeľ GBÚ
vedúci prípravného tímu

Úvodník

Cirkevný zbor, náš domov

Bratia a sestry,
tí z Vás, ktorí ste sa zúčastnili na tohoročnom výročnom zborovom konvente, si možno ešte spomeniete na jeho motto: „Cirkevný zbor, náš domov.“ Na toto motto som myslel i počas stretnutia šiestich národov, ktoré bolo v Bratislave 27. – 29. júna. Prečo? Lebo veľmi intenzívne som vnímal, ako sa pre mnohých z Vás motto nášho konventu zhmotnilo do konkrétneho činu.

Chcem sa poďakovať všetkým deväťdesiatim ôsmim členom nášho zboru a našej cirkvi, ktorí počas týchto troch dní vykonali akúkoľvek, čo aj drobnú dobrovoľnícku prácu. Bez Vašej práce by nielen zbor, ale s najväčšou pravdepodobnosťou, ani generálna cirkev nezvládla organizáciu tohto podujatia.

Žijeme v časoch, v ktorých sa silne prízvukuje ľudská osobnosť. Ako evanjelikovi žijúcemu dvadsaťsedem rokov v systéme, ktorý potieral akúkoľvek osobnú individualitu, je toto myslenie vcelku blízke. Ako ľahko sa však môžeme dostať k úplne opačnému postoj, ktorý je rovnako zhubný ako marxistická ideológia.

Počul som raz jedného cirkevníka, ktorý v príhovore k svojim mládežníkom veľmi zasvätené, ba až s nadšením v hlase, zdôrazňoval veľkú pravdu:

„Chodenie do kostola Ťa nespasí.“ Táto pravda je veľmi nebezpečná! Prečo? Lebo sa jej nedá nič vyčítať, ale viete, k čomu vedie? K tomu, že človek postupne prestane cítiť potrebu spoločnosti!

Človek, ktorý sa s ňou stotožní, najprv možno stratí národné povedomie, potom lásku k svojej cirkvi, neskôr vzťah k svojmu zboru, potom ochladne jeho láska k vlastnej rodine a napokon, v extrémnych prípadoch, začne človek neznášať aj seba samého!

Možno niekto povie: „Teraz náš farár preháňa“, veď veta „chodenie do kostola Ťa nespasí“ je väčšinou spájaná s vetou, „lebo Ťa spasí Pán Ježiš“.

Áno, znie to presvedčivo, práve Ježiš otázku spásy veľmi jasne a zrozumiteľne vysvetlil v Evanjeliu podľa Matúša v 25. kapitole, kde rozoberá posledný Boží súd a ľudí rozdelil na tých, ktorí

boli ochotní pomôcť svojim bližným a na tých, ktorí sa spoliehali na svoju zbožnosť. A podľa toho nekompromisne súdil!

Mám preto dobrý pocit z každej dobrovoľníckej práce. Mám radosť z každého, komu sa náš zbor stáva duchovným domovom. Nie je to síce podmienka našej spásy, ale viem, že v každom takomto počíne je skrytý

obrovský duchovný náboj. Veď ak bude cirkevný zbor domovom pre slušných, vzdelaných a duchovne vyspelých evanjelických kresťanov, je isté, že sa stane príťažlivejším aj pre tých, ktorí nám zatiaľ chýbajú. Mnohí z nich nájdu práve vďaka našej láske k zboru a cirkvi Ježiša ako Spasiteľa. Som presvedčený, že nie je lepší spôsob, ako priblížiť svetu Ježiša, než tým, že podáme smädnému človeku pohár vody a hladnému krajec chleba. Preto ešte raz, menovite, ďakujem všetkým, ktorí ste koncom júna priložili ruku k nášmu spoločnému dielu.

Vďaka patrí týmto sestram a bratom:

1. Bačíková Emilia
2. Bahna Miloslav
3. Bahnová Adriana
4. Balko Martin
5. Bezáková Dada
6. Ceipová Ljuba
7. Csapaj Andrej
8. Čatloš Tomáš
9. Čukan Ján
10. Danada Ondrej
11. Dobrovič Daniel
12. Fáberová Anna
13. Farkaš Jozef
14. Ferster Tomáš
15. Fersterová Eva
16. Filipková Janka
17. Gajdoš Stanislav
18. Grexa Jozef
19. Grigerová Laura
20. Harmanová Mária
21. Harmanová Zuzana
22. Hlačoková Erika
23. Holotík Peter
24. Holotík Štefan
25. Hopko Andrej
26. Horváth Rudolf
27. Hospodárová Veronika
28. Hrivňák Marek
29. Hrotková Soňa
30. Hrušovská Lubica
31. Choroš Radoslav
32. Ištván Marcel
33. Jablonská Valéria
34. Jakš Milan
35. Janotková Lenka
36. Kapusta Martin
37. Kerekréty Ján
38. Klimová Adriána
39. Kocka Stanislav
40. Kopcová Alice
41. Kováč Jozef
42. Kováč Martin
43. Kovalová Danka
44. Kozáčková Viera
45. Kreutzer Denis
46. Kriška Juraj
47. Krivošová Janka
48. Križanová Lubica
49. Kšiňanová Danica
50. Kuchárik Vladimír

51. Liptáková Viera
52. Lukáčová Ladislava
53. Macháčková Viera
54. Martonová Daniela
55. Mičovská Karin
56. Michalko Ján Vladimír
57. Mišina Boris
58. Molitorisová Lenka
59. Molitorisová Viera
60. Mozola Peter
61. Mrlíková Michaela
62. Nagyová Monika
63. Žlvecká Viera
64. Oráčová Daniela
65. Otrubová Martina
66. Pallová Adriana
67. Pindroch Ondrej
68. Polcková Anna
69. Račko Milan
70. Randová Eva
71. Rybár Peter
72. Rybárik Tomáš
73. Sajtáková Elena
74. Sečkár Marek
75. Schwarz Samuel
76. Sitáková - Prúdílová Lubica
77. Solmošiová Eva
78. Stohlová Lucia
79. Sýkorová Gerda
80. Synak Peter
81. Synaková Lenka
82. Synaková Libuša
83. Šantová Anna
84. Šebeň Daniel
85. Šebesta Michal
86. Šebestová Mária
87. Šefranko Martin
88. Ševík Štefan
89. Šimkovič Lubomír
90. Šimo Vladimír
91. Šponiar Martin
92. Takáčová Libuša
93. Tuhárska Anna
94. Vago Andrej
95. Veselský Michal
96. Zajdenová Danica
97. Zatková Jelena
98. Zelenáková Zuzana

Michal Zajden
predsedajúci zborový farár

CIRKEVNÉ SPOMIENKY

Dr. Ing. Petra Zaťku
(pokračovanie)

Univerzita a Evanjelická bohoslovecká fakulta

Vláda predložila slovenskému snemu osnovu zákona o organizácii Slovenskej univerzity. Podľa osnovy v rámci univerzity bola zorganizovaná aj Katolícka bohoslovecká fakulta, nie však bohoslovecká fakulta evanjelická.

Pri prerokúvaní osnovy v ústavnoprávnom výbore snemu som tento nedostatok vyčítal a podal som návrh, aby do rámca univerzity bola vzatá aj Evanjelická bohoslovecká fakulta (EBF), pretože je rovnakou vysokou školou ako Katolícka bohoslovecká fakulta.

V rozsiahlej debate výbor uznal môj návrh a pozmenil vládny návrh zákona tak, že počet fakúlt Slovenskej univerzity rozšíril o EBF. V rozprave o návrhu účinne pomáhal vtedajší žilinský starosta, poslanec Dr. Peter Tvrďý. Pozmeňovací návrh bol prijatý väčšinou hlasov.

Keď sa predseda vlády Dr. Tuka dozvedel o tejto zmene vládnej osnovy, žiadal, aby sa ústavnoprávny výbor ešte raz zaoberal osnovou na schôdzi, na ktorej sa aj on zúčastní. Predsedníctvo snemu jeho žiadosti vyhovel.

Na novom rokovaní Tuka oznámil, že vláda trvá na tom, aby EBF nebola súčasťou univerzity, katolícka však patrí už tradične do rámca univerzity. V rozprave, ktorá po tomto jeho vyhlá-

sení nasledovala, som už zostal osamotený, nehlasoval za môj pozmeňovací návrh už ani Dr. Tvrďý, a tak pri hlasovaní neprešiel.

O otázke univerzity a Evanjelickej bohosloveckej fakulty píše aj Dr. Osuský v Službe národa II, s. 149 – 159. Cituje stať z denníka Slováč zo dňa 23. decembra 1939, podľa ktorej vláda vraj pojala do rámca univerzity aj Evanjelickú bohosloveckú fakultu pod podmienkou, že evanjelická cirkev predloží svoju ústavu. Osuský tu dokazuje, že evanjelická cirkev a. v. má platnú ústavu, novú ústavu nemohla vypracovať, pretože dátum o vypustení Nemcov z evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku štátne orgány ešte neschválili.

Osuský mal pravdu. Tuka sa na sneme neodvolával na ústavu evanjelickej cirkvi, vedel, že táto argumentácia stroskotala. Predloženie novej ústavy bola iba planá výhovorka. Vždy som mal dojem, že Tuka nenávidí evanjelickú cirkev viacej ako ktokoľvek iný. Presvedčili ma o tom aj ďalšie jeho zá-sahy.

Velký piatok

Kultúrnemu výboru slovenského snemu bola predložená osnova zákona o štátnych sviatkoch. Zistil som, že vláda medzi štátne sviatky nezaradila Veľký piatok. V rozprave som sa nad týmto nedostatkom pozastavil, a navrhol som, aby výbor medzi štátne sviatky zaradil aj Veľký piatok, ktorý evanjelická cirkev a. v. považuje za veľký sviatok.

O mojom návrhu sa rozprúdila veľmi rušná rozprava. Vystúpili v nej aj viacerí katolícki kňazi – poslanci. Bol

som prekvapený, že sa k môjmu návrhu stavali kladne dôvodiac, že tento sviatok sa uznáva aj v kruhoch katolíckych a na mnohých miestach ho aj svätia. Veľmi zdržanlivo sa však správal predseda výboru, poslanec Dr. Eugen Filkorn. Keď napokon videl, že sa vo výbore črtá rozhodná väčšina za doplnenie osnovy mojím návrhom, listoval v cirkevnom zákonníku, prečítal výboru zoznam sviatkov uznaných katolíckou cirkvou a konštatoval, že medzi nimi Veľký piatok nie je. Márne boli už moje argumenty, že nejde o cirkevné ustanovenie, ale o štátne. Keď potom došlo k hlasovaniu, niektorí poslanci, ktorí v rozprave s mojím návrhom vyslovovali súhlas, za návrh na zaradenie Veľkého piatku medzi štátne sviatky nehlasovali, a tak nebol prijatý.

Tieto neúspechy ma veľmi mrzeli. Pri jednej príležitosti som hovoril o nich s našimi biskupmi a položil som im otázku, či by nepovažovali za správne, aby som sa na protest proti neuznaniu takýchto naozaj oprávnených žiadostí evanjelickej cirkvi vzdal poslaneckého mandátu. Zastávali však názor, že na tento krok sa budem musieť odhodlať len v krajnom prípade, keď pôjde o vec, v ktorej evanjelická cirkev nebude môcť ustúpiť.

(Pokračovanie nabudúce)

NA SLOVÍČKO s Karolom Pavlů, zborovým dozorcom

1. Vážený brat dozorca, ako vyzerá hospodárenie nášho cirkevného zboru (CZ) v súčasnosti?

Konečne sa situácia stabilizovala. Tento rok je z hľadiska hospodárenia prelomový. Po vyše dvoch rokoch sa nám podarilo uzatvoriť pasportizáciu majetku, prepracovať účtovníctvo, ktoré bolo zle vedené od roku 1997, zrealizovať odpisové sadzby, prehodnotiť a spresniť stav majetku, ktorého hodnota spolu s novoobjaveným (resp. neevidovaným majetkom) sa zvýšila na skoro trojnásobok. Najdôležitejšie je, že správnosť účtovných a fyzických opráv potvrdil účtovný audit spolu so súdnoznaleckým hodnotením majetku. (Audit je preverenie správnosti hospodárenia a účtovníctva štátom poverenou organizáciou.) Na základe týchto skutočností sme podali mimoriadne opravné daňové priznanie a po potvrdení a preverení údajov nám daňový úrad vrátil z našich doteraz zaplatených daní spolu 1 295 000,- Sk (jeden milión dvesto deväťdesiatpäťtisíc slovenských korún).

2. Skoro jeden milión tristotisíc korún je značná suma, ktorá sa vrátila CZ. Na čo budú použité tieto prostriedky?

Ide o mimoriadny príjem, ktorý je uložený na zvláštnom účte, z ktorého sa financujú opravy a rekonštrukcie. Je zrejme, že poriadok v hospodárení, a menovite, v evidencii sa vypláca aj cirkevnému zboru. Väčšina prostriedkov bude použitá na zriadenie domova dôchodcov.

3. Ako prebieha príprava zriadenia domova dôchodcov v Evanjelickom dome starostlivosti (EDS)?

Zo stavebnej stránky je príprava prvej etapy skoro dokončená. – To je tá jednoduchšia časť projektu. Najdôležitejšie faktory sa dajú zhrnúť do troch oblastí:

I. Zabezpečenie trvalej udržateľnosti chodu domova. Domov dôchodcov nemôže skrachovať, lebo prijatím starších ľudí preberáme za nich zodpovednosť. Nemôžeme ich poslať na ulicu. Zabezpečenie trvalej udržateľnosti domova je zásadnou úlohou – ešte náročnejšou, ako jeho vybudovanie a uvedenie do prevádzky.

II. Určiť charakter domova – či bude len komerčný, alebo viac sociálny. Komerčný znamená, že výdavky budú financované len z poplatkov zinkasovaných od obyvateľov domova. Pri sociálnom charaktere sa počíta s tým, že výdavky budú popri poplatkoch od obyvateľov čiastočne dotované z rozpočtu nášho CZ. Dotovaní by mali byť len sociálne najslabší. Dotácia môže predstavovať niekoľko miliónov Sk ročne. Rozhodnutie o charaktere do-

movy je v právomoci zborového konventu. Pokiaľ by konvent rozhodol, že domov bude mať sociálny charakter, musí sa zároveň dotácia objaviť vo výdavkovej časti rozpočtu CZ. Plánované výdavky bude v rozpočte nevyhnutné navýšiť o také množstvo financií, aká bude výška dotácie. A kde sa zvyšujú výdavky, sú, samozrejme, potrebné i vyššie príjmy. S tým je spojené zodpovedné uvažovanie, kde ich získať.

III. Personál domova. Pri výbere pracovníkov treba zabezpečiť kvalitu a predovšetkým stabilitu pracovného kolektívu, aby nedochádzalo k jeho prílišnej obmene. Tá je v súčasnosti v oblasti sociálnych služieb častá. Zamestnanci odchádzajú pracovať tam, kde im ponúknu vyššiu mzdu. CZ sotva bude môcť konkurovať mzdovým podmienkam, ktoré majú opatrovatelia v zahraničí, napr. v blízkom Rakúsku. V prípade vyšších miezd pracovníkov domova by sme nutne museli zvyšovať aj poplatky od jeho obyvateľov. V potrebných prípadoch je – nazdávam sa – pre náš CZ schodnejšou cestou, poskytnúť pracovníkom domova služobný byt. Takýto prístup je značne motivačný a stabilizujúci faktor. Služobné byty pre zamestnancov však treba pripraviť ešte pred zriadením domova.

4. S koľkými obyvateľmi (klientmi) sa výhľadovo počíta v plánovanom domove? Koľkočlenný personál bude pre nich potrebný?

Cieľovo počítame s približne 50 klientmi. Na zabezpečenie chodu domova je potrebných cca 20 zamestnancov domova.

5. Bude domov otvorený tak, že prijme naraz všetkých cca 50 obyvateľov, alebo budú klienti prijímaní vo viacerých etapách?

Chod domova bude potrebné za-behnúť. V prvej fáze prijmem 10 – 12 ľudí.

6. Možno už hovoriť aj o konkrétnejšom termíne prijatia prvých klientov a o tom, kde sa môžu záujemcovia prihlásiť?

Želal by som si, aby prvá fáza domo-va bola otvorená v priebehu 1. polroku r. 2009. Pokiaľ však nebudú vyriešené otázky určenia charakteru domova, za-bezpečenia jeho personálu a najmä za-bezpečenia trvalej udržateľnosti chodu domova, je predčasné hovoriť o pev-nom termíne. Preto nateraz nie je ani poradovník klientov, ani rozhodnutia o výbere personálu zamestnancov.

7. Sú známe podmienky prijatia klientov do domova?

Nateraz nie sú formulované. Je však prirodzené, že domov v EDS by mal slúžiť tým, ktorí sociálnu starostlivosť najviac potrebujú – v prvom rade čle-nom nášho cirkevného zboru.

*Pýtal sa Martin Šefranko
zborový farár*

Ján Fadrusz (1858 – 1903) a jeho kríž vo Veľkom kostole

Na chóre Veľkého kostola, na stene nad a za oltárom je umiestnený sivo pa-tinovaný monumentálny kríž s ukri-zovaným Pánom Ježišom. Hoci spoza

oltára nie je celkom dobre viditeľný – a i po dlhom premýšľaní je toto na-jdôstojnejšie miesto vo Veľkom kosto-le, kam ho možno umiestniť, – predsa len nie je v dominantnej polohe, takže si ho, sediac v laviciach, ani veľmi ne-uvedomujeme. Hoci práve tento Kríž je najväčším dielom slovenského brati-slavského sochára Jána Fadrusza (ak by už bola uzákonená úradná slovenčina – asi by bol Fadrus).

Narodil sa 2. septembra 1858 v chu-dobnej rodine v Bratislave, neďaleko Veľkého kostola, vo dvore Pálfyho pa-láca na Zámockej ulici. Po základnej škole sa vyučil za zámočníka, ale rád a dobre kreslil, a tak ho s podporou magistrátu dali do rezbárskej školy v Uhrovci.

V rokoch 1879 – 83, počas prezen-čnej služby, sa v Prahe stretol s českým sochárom Jozefom Václavom Myslbe-kom a jeho dielo ho natoľko oslovilo, že vytvoril plastiku Hlava Ahasvera.

Táto plastika ukázala veľkosť nadania mladého muža, ktorého sa ujal bratislavský sochár Viktor Tilgner (autor Ganymedovej fontány pred budovou Slovenského národného divadla na Hviezdoslavovom námestí či Kačacej fontány na Šafárikovom námestí), ktorý pracoval vo Viedni a pričínal sa, aby Fadrusz študoval na Umeleckej akadémii vo Viedni a aby r. 1885 dostal štipendium Prvej prešporskej sporiteľne.

Významnú rolu vo Fadruszovom živote zohral aj bratislavský archivár Ján Nepomuk Batka ml., znalec a milovník umenia. Na jeho odporúčanie sa Fadrusz dostal na viedenskú Akadémiu krásnych umení, kde sa stal žiakom Edmunda von Hellmera, viedenského sochára, ktorý s architektom Fellnerom postavili v monarchii mnoho divadiel – aj bratislavská opera je ich spoločným dielom. Aj Ukrižovanie vytvoril ešte vo viedenskej dielni u Hellmera.

Ako tridsaťtiročný – a je v tom určite zámer – sa v roku 1892 ponoril do veľkopiatočného Kristovho utrpenia a smrti, aby vytvoril kríž v nadživotnej veľkosti. Pri práci si počínal nanajvyš verne. Chcel dôkladne spoznať a pochopiť anatómiu bolesti ukrižovania na kríži. Zachovala sa správa, že ako model mu slúžil akrobat, ktorého priviazal na kríž, ale ten nevydržal to trápenie a bolesti, tak sa Fadrusz dal priviazať ku krížu sám. Fotografie, ktoré mu zhotovili, i nadobudnuté vedomosti o tom, ako sa správajú svalové skupiny, šlachy, vystavené extrémnej záťaži celého tela, dokázal preniesť do svojho sochárskeho vyjadrenia mučenia a vy-modelovať umierajúceho Krista. Nie je to však mŕtvy Pán Ježiš. Fadrusz zobrazil chvíľu, keď Pán povedal: „Dokonané!“

Na rozdiel od mnohých, najmä barokových umelcov, ktorí zvýraznili svaly a vytvárali mocne stavanú anatómiu Krista, Fadrusz si Krista predstavil ako subtílného, duchovného človeka s útlým, nešportovým telom, krásnymi, ale slabými rukami a jemnými, láskavými črtami v smrti naklonenej tváre, ktorú zakrýva krvou premočený prúd vlasov pod nemilosrdnou trňovou korunou. Umenie priblížiť hlboké emócie pripraveným srdciam budeme vždy považovať za dokonalé. Takým je dielo Jána Fadrusza Ukrižovanie. Uhorská spoločnosť výtvarných umení v Budapešti toto dielo vyznamenalo Veľkou cenou, čo znamenalo 1000 zlatých. Fadrusz sa okamžite stal slávnym. Autor vytvoril dva originály – jeden je vo Veľkom kostole, druhý je v Blumentálskom kostole. Ukrižovanie sa stalo slávnym po celom vtedajšom Uhorsku. A vôbec nie je náhoda, že mnohí sochári vytvo-

rili kópie tohto diela. Dielo natoľko nadchlo vtedajšieho ministra školstva, grófa Albína Csákyho, že do Štefánskej baziliky v Budapešti dal zhotoviť mramorovú kópiu, ktorá sa dnes nachádza v Maďarskej národnej galérii. Neskôr sa kópie rozšírili po celej monarchii.

Po absolutóriu Akadémie krásnych umení v Viedni tvoril Fadrusz v Bratislave portréty významných osobností i ich manželiek – svojich podporovateľov a priaznivcov – dnes by sme povedali – sponzorov, ale slávu, korunovanú už spomínanou cenou, si po celom Uhorsku získal práve týmto Ukrižovaním.

Pri pohľade na Fadruszovo dielo a schopnosť sochára vcítiť sa do posledných hodín života Ježiša Krista na kríži si uvedomujeme, že akoby o storočie predbehol Mela Gibbsona a jeho filmové spracovanie. Mnohé nové poznatky, priam vedecké rozborov utrpenia, ktoré nám umožňujú bližšie pochopiť tú obrovskú obeť, pokoru v ponížení a bolesti ešte pred ukrižovaním, Fadruszovi chýbali. Ale jeho umenie nás dodnes fascinuje.

Toto dielo mu otvorilo dvere k veľkým objednávkam – pomník Wesselényiho (z toho možno usúdiť, že bol evanjelik, odhalenie jeho sprisahania bolo tou zámienkou, ktorá spustila prenasledovanie evanjelikov), no najmä pomník Márie Terézie, ktorý pri príležitosti milénia osadili v Bratislave namiesto korunovačného pahorku pred mestskú sýpku, ktorú neskôr nahradili Redutou, dnes Štúrovo námestie.

Neskôr sa presídlil do Budapešti, kde vytvoril ešte niekoľko výborných plastík a pomníkov, ale nečakane sa

jeho život uzavrel. Iba 45-ročný Ján Fadrusz náhle zomrel 28. októbra 1903 v Budapešti, kde ho i pochovali.

Domnievam sa, že meno a dielo Jána Fadrusza si zaslúži, aby žilo medzi nami.

*Janka Krivošová
zborová presbyterka*

Ako to pokračovalo...

(K 40. výročiu obnovenia streťavania sa evanjelickej mládeže a biblických hodín)

Brat farár Ulrich Parzany v kázni venovanej hlavne staršej generácii (v Nitre r. 2008), keď hovoril o spomínaní (ktoré je asi jedným z typických „príznačkov“ staroby), použil veľmi dobrý príklad – šoférovanie, pri ktorom sa vodič musí každú chvíľu pozrieť do spätného zrkadla, ale hneď zasa musí hľadiť dopredu. Bolo by zle, ak by sa do spätného zrkadla nepozeral vôbec (alebo len veľmi zriedkavo), no ale ak by sa zasa pozeral viac dozadu ako dopredu, tak by to tiež nedopadlo dobre. A tak je veľmi dôležité pozeráť aj naspäť – aby sme ďakovali za to, čo bolo dobré, a poučili sa z toho, čo nebolo dobré, ale potrebné je stále zacieľovať svoj pohľad (aj) dopredu v ústrety budúcnosti.

V Žalme 103. čítame: „Dobroreč duša moja Hospodinovi a nezabudni na žiadne z Jeho dobrodení“ Toto slovo mi znie veľmi vážne, pretože človek má tendenciu skôr si pamätať všetky príkoria a krivdy, ktoré sa mu v živote stali, a na to mnohé dobré, čo v živote prijal a zažil, často nevďačne zabúda.

Božie Slovo nás vyzýva, aby sme na **žiadne** z Božích dobrodení nezabudli.

Táto „spomienka“ bude teda len takým krátkym nazretím do „spätného zrkadla času“, pretože podrobnejší (a zároveň objektívnejší) pohľad by si vyžadoval viac času aj priestoru a samozrejme svedectvá viacerých „pamätníkov“. V prvom rade to však chce byť vďačná oslava a dobrorečenie nášmu Pánovi, ktorý nám zo svojej milosti daroval v našej mladosti spoločenstvo, ktoré malo pre naše životy veľký význam.

Keď sme prišli – naša generácia – do Bratislavy (v mojom prípade to bol rok 1977, hoci som sem chodieval na návštevy už skôr, asi od r. 1971), tak duchovný život v spoločenstve „bežal naplno“. Pamätám sa, že prakticky každý deň v týždni bolo niečo v zbere, na čom sme sa zúčastňovali. Takým centrálnym stretnutím spoločenstva bola biblická hodina v sobotu, v zborovej si-

eni na Legionárskej ulici. Bolo to stretnutie, ktoré pôvodne (pred 40 rokmi) začalo ako „mládež“ (biblická hodina mládeže), ale v čase tzv. normalizácie muselo zmeniť názov, ale aj zloženie. Bolo teda navštevované už aj staršou generáciou, čo malo niekedy aj svoje výhody. Predsa však v tých rokoch bolo akosi cítiť „vo vzduchu“ potrebu stretnutí typicky mládežníckych (v podstate takých, aké boli tie pred rokmi, keď ich vtedy mladí začínali). Problém bol v tom, že štátna vrchnosť síce tolerovala to, čo v cirkvi – v zbere už „bežalo“ (s tým, že slovo mládež sa nemohlo nikde oficiálne vyskytovať), avšak nič nové sa nemohlo začínať. Bola to teda určitá dilema, ktorej riešenie sa hľadalo. Mali sme vtedy napr. hudobnú skupinu a ak sa v kostole objavil nový mladý človek, tak sme hneď zisťovali, či vie hrať na niečo alebo spievať a ak aspoň trochu vedel, tak sme ho pozvali do skupiny. V skupine sa teda vystrie-

dalo veľa mladých, no ale nemohlo to nahradiť „mládež“ ako takú. Boli aj iné pokusy o viac-menej ilegálne stretávanie sa mladších (dorast), ale nadhlo sa to neujalo a trvalo aktívnych ostalo len niekoľko ľudí.

Myslím, že to bol rok 1979/80, keď za nami „mladšími“ prišiel brat Jožko Kováč, ako zástupca generácie „starších“ mládežníkov a „prípravky“ (to bol taký neoficiálny „podzemný“ vnútromisijský výbor v zbere) so zaujímavou ponukou – návrhom. Existovalo totiž v tom čase popri mnohých aktivitách jedno stretnutie, ktoré bolo vlastne „mládežnícke“, pričom však ho tvorili aj tí už starší mládežníci, ale združovalo len tých, ktorí vedeli spievať. Bol to „mládežnícky spevokol“, ktorý sa však z už spomínaných dôvodov oficiálne nazýval „spevokol biblických hodín“. Starší mládežníci (z ktorých viacerí mali cez 30 a už aj rodiny) nám mladším teda vyšli v ústrety tým, že prešli zo spomínaného spevokolu biblických hodín do zborového spevokolu („spevokol dospelých“). Tento krok nebol jednoduchý a pre všetkých, ktorých to postihlo – „prípravkou“ bola totiž stanovená hranica 25 rokov – ktorí teda museli odísť, to bola dosť veľká obeť. Spevokol biblických hodín bol vtedy totiž vcelku živým spoločenstvom, kde sa nacvičovali mládežnícke viachlasné piesne často aj s hudobným doprovodom. Dirigentom v tom čase, resp. v rokoch bol dovedy brat Emil Kolek. Spevokol dospelých, do ktorého museli aj nedobrovoľne mnohí, ktorých sa to týkalo, prejsť, bol v tom čase nevelmi lákavý. Viedol ho bývalý gen. dozorca cirkvi Andrej Žiak – v už dosť pokro-

čilom veku, takže ani úroveň spevu ani repertoár neboli pre starších mládežníkov vôbec lákavé. Chcem sa teda aj na tomto mieste – za všetkých nás mladších – poďakovať všetkým tým, ktorí túto obeť vtedy priniesli, aby sa mohol vytvoriť nový „spevokol biblických hodín“, ktorý už v skutočnosti nebol „pravým“ spevokolom, resp. nebol iba spevokolom. Tieto stretnutia, keďže bývali vždy v stredu, sa po čase nazývali aj „stredou“, boli vyplnené spolovice nácvikom piesní (to bol ten spevokol) a druhú polovicu sme mali „mládež“ – s rôznymi formami, typickými pre duchovnú prácu s mládežou. Ešte chcem spomenúť perličku, že našli sa aj mládežníci – mládežníčky, ktoré, keďže len tesne prekračovali stanovenú vekovú hranicu, odmietli opustiť spevokol biblických hodín a prejsť do zborového. Nikto ich samozrejme ani nevyháňal, ani neťahal preč, my mladší sme boli radi, že chodili k nám. Inak zodpovednosťou za tieto nové stretnutia sme od starších boli vtedy poctení traja: Ludka Dudášová – za nácviky piesní a vedenie spevokolu, Janko Bruncko – za vedenie a prípravu tej druhej časti „mládež“, no a ja – už ani neviem z akého dôvodu (aby sa oni nehádali?). Od roku 1982/83 sa do vedenia tejto práce aktívne zapojil aj brat Janko Huba a to i zodpovednosťou za túto prácu vo vzťahu k zboru.

Dobre si pamätám na prvé stretnutie tohto nového spevokolu, ktoré sme začínali biblickým textom zo Zjavenia Jána 3, 8: „Hľa, dal som pred teba otvorené dvere, ktoré nikto nemôže zatvoriť...“ Tak sme to vtedy vnímali a tešili sa z toho, že aj napriek neprajnej dobe

nám Pán otvoril takéto možnosti a snažili sme sa ich naplno využívať.

Keďže spevokol – streda mal teraz už špeciálne poslanie, znamenalo to, že do spevokolu chodili aj tí, ktorí vôbec nevedeli spievať. Napriek tomu, keď sme vystupovali, tak nastúpili vždy všetci. Spočiatku, kým chodilo ešte menej ľudí (do dvadsať), tak sme cvičili a spievali jednoduchšie jedno-dvojhlasné piesne s doprovodom gitary. No ale časom, keď nás už bolo viac (cez štyridsať...), tak sme už cvičili a spievali aj štvorhlasne, ale väčšinou také živšie mládežnícke piesne a spravidla aj s doprovodom (gitara, klávesy). Generácia pred nami nie ľahko vybojovala v zbore možnosť, aby spevokol biblických hodín mohol raz do mesiaca vystúpiť spočiatku len na večerných (kde chodilo len pomerne málo ľudí) ale potom i na hlavných Službách Božích. Bola to snaha, aby spoločenstvo mládeže misijne slúžilo celému zboru. Okrem spravidla dvoch piesní vždy zaznelo aj svedectvo, báseň alebo biblický pozdrav. Túto ťažko vybojovanú možnosť sme sa snažili verne využívať a myslím, že okrem prázdnin sa nestalo, že by sa pravidelné vystúpenie – služba v kostole (striedavo na Legionárskej a Panenskej ulici) niekedy vynechalo. Samozrejme, že ešte aj okrem toho sme spievali pri rôznych príležitostiach – kde sa dalo či v kostoloch alebo v zborovej sieni. Treba podotknúť, že vzhľadom na to, že väčšinu spevokolu tvorili študenti z rôznych kútov Slovenska, teda nie Bratislavčania, táto služba v zbore nebola jednoduchou záležitosťou a vyžadovala si od ľudí aj určité obete (necestovať domov alebo prísť z domu skôr a pod.).

V tej druhej časti stretnutí – po náviku piesní – sa preberali rôzne biblické témy s diskusiami a formami bežnými na stretnutiach veriacej mládeže. Občas sme si pozývali aj starších a špeciálne na témy partnerských vzťahov sme si pozývali manželské páry zo spoločenstva.

Mnohí z mladých, ktorí na tieto stretnutia chodili, ani nevedeli o pozadí a o tom, že sú to vlastne akési „poloilegálne“ biblické hodiny mládeže. Stalo sa nám napríklad, že počas tej druhej časti stretnutia, keď bežal program, sa otvorili dvere a objavil sa v nich jeden z vtedajších bratov farárov s nie veľmi vľúdny výrazom tváre. Zavolať si nás troch do kancelárie a spustil na nás „kázeň“, že ako si to predstavujeme, že on sa kvôli nám nenechá zavrieť, že musíme hneď s tým prestať a tak ďalej a tak ďalej (asi to nemali kvôli nám ľahké). Myslím, že aj vďaka tomu, že sme boli traja a že sme boli mladí (ktorým nechýbala chuť aj trochu zabojsovať), ale určite najmä vďaka tomu, že Pán splnil svoje zaslúbenie, že keď On otvorí dvere, tak ich nikto nemôže zavrieť – aj napriek takýmto hrozbám stretnutia pokračovali ďalej. Okrem nás troch sme sa na príprave programov a vôbec na fungovaní celého spoločenstva mladých podieľali viacerí. Stretávali sme sa pravidelne na tzv. „malej prípravke“ (aj do desať ľudí), spravidla už mimo zborovej pôdy (pre istotu), kde sme pripravovali programy, akcie, výlety, návštevy a pod. a kde sme sa hlavne za to všetko spoločne modlili. Tieto „pracovné“ stretnutia boli plné nadšenia, nápadov a aj duchovne nás budovali a zbližovali. Nebolo to niečo, čo by sme boli vymysleli my, len sme

pokračovali v tom, čomu nás naučili a ako nás nasmerovali naši starší bratia (mládežníci) a ako nás vtedy viedol Pán. Našou snahou bolo, aby v spoločenstve duchovne rástli a dozrievali pracovníci, ktorí budú schopní či už tu v zborov, alebo po odchode do svojich zborov duchovne pracovať, podľa slov apoštola Pavla Timoteovi: „A čo si počul odo mňa pred mnohými svedkami, zveruj to spoľahlivým ľuďom, ktorí budú schopní vyučovať aj iných.“

Pretože sa nás v stredu stretávalo pravidelne veľa, tak už sa nedali robiť programy témy diskusnou formou (iba rozdelením sa do skupín), a tak sme sa okrem stretnutia v stredu začali stretávať aj v skupinkách (na internátoch, ubytovniach...). Veľmi sme však dbali na to, aby stretávanie v skupinkách nepôsobilo odstredivo, ale „dostredivo“ – v tomto prípade aj doslovne, lebo hlavným stretnutím bola „streda“. Vedúci skupiniek sa pravidelne stretávali a informovali sa navzájom, ale aj celú „prí-

pravku“ o tom, ako to v skupinkách vyzerá. Aby sa zabránilo odstredivým tendenciám (niektorým, samozrejme, už lepšie vyhovovali skupinky, kde sa dalo viac navzájom si „odovzdávať“ a riešiť aj osobné problémy, čo na veľkých stretnutiach v „stredu“ už možné nebolo), tak sme zaviedli systém, že programy na „streda“ pripravovali jednotlivé skupinky. Bolo to dobré, lebo si tým aj ľudia v skupinkách viac uvedomovali svoju zodpovednosť aj za ostatných (tí, ktorí chodili na „streda“, nechodili všetci aj do skupiniek).

Možno práve preto, že vtedajšia doba nebola misijným aktivitám priaznivo naklonená, sme sa snažili využívať každú možnosť, ktorá sa naskytla. Malo to aj príchut „zakázaného“, čo mladých ľudí správne provokuje. Chodili sme (ako spevokol alebo ako jeho časť – mládež) na návštevy po Slovensku do zborov, kde sa nás nebáli pozvať. Vystupovali sme s piesňami, svedectvami, s programom v kostoloch či zborových

priestoroch. Pokúsim sa spomenúť si aspoň na niektoré: Michalovce, Pozdišovce, Kuková, Marhaň, Soľ, Hanušovce nad Topľou, Bystré, Jelšava, Revúca, Slavošovce, Koceľovce, Ratkovské Bystré, Gemer, České Brezovo, Ladzany, Súľov, Komárno, Zelenice, Hlboké, Praha, ... Vari sme tým niekomu v tých zboroch poslúžili, možno povzbudili už aj len tým, že videli mladých ľudí, ktorí sa verejne hlásia k Pánu Ježišovi a vyznávajú svoju vieru – čo vtedy predsa len nebolo samozrejmé a na mnohých miestach sa ľuďom tvrdilo, že viera je už len pre staré babky. Bolo to, samozrejme, veľkým duchovným cvičením a školou aj pre nás samotných. Stretali sme sa s rôznymi postojmi (na ubytovávanie nás prijímali aj v rodinách) a aj tam sme mali možnosť prejať svoju vieru. To, čo by dnes nebolo ničím výnimočným, bolo vtedy úplne iné. Napr. keď sme boli v Zeleniciach, kde nás pozvali prispieť do programu na konfirmácii, sme sa boli poobede aj

s niektorými domácimi prejsť a cestou späť sme idúc dedinou spievali s gitarami duchovné mládežnícke piesne („populičná evanjelizácia za komunizmu“). Samozrejme, že tí bratia farári a sestry farárky, ktorí mali odvahu nás do svojho zboru pozvať, museli rátať s tým, že nedostanú za to od nadriadených pochvalu, ale že musia, naopak, rátať s možnými predvolaniami, vyhrážaním a prinajmenšom výčitkami.

Aj keď sa zďaleka na tomto priestore nedá povedať všetko, myslím, že takou samostatnou kapitolkou by bola účasť teológov na „spevokole biblických hodín“. Najlepšie by bolo, keby oni sami mohli podať o tom svedectvo. Od počiatku tejto práce totiž boli bratia a sestry z teologickej fakulty jej súčasťou. Samozrejme, nie všetci, no v tom čase ich v ročníkoch bolo neporovnateľne menej ako dnes, takže sme ich spravidla poznali všetkých. Mnohí prišli zo zborov, v ktorých sa stretávala i mládež, a tak mali aj skúsenosti a ochotne

sa zapájali. Bolo vždy zaujímavé sledovať, ako na začiatku školského roka prišli viacerí (niekedy možno aj všetci) prváci na „stredu“ a začali verne a aktívne (so zápalom) chodiť. Postupne však z vyšších ročníkov už zostávali len niektorí. Samozrejme, že v niektorých prípadoch to boli aj objektívne príčiny, no podpísala sa na tom nemalou mierou aj skutočnosť, že vedenie fakulty nebolo touto aktivitou svojich študentov nadšené a bola snaha ich od toho odradiť, odstrašiť(?) alebo odlákať. Pritom to bola aj pre teológov jedinečná príležitosť zažiť jednak duchovné spoločenstvo s mladými veriacimi ľuďmi, jednak možnosť získavať aj praktické skúsenosti na svoju budúcu prácu – povolanie. Myslím, že duchovná práca v zboroch mnohých tých bratov a sestier farárov, ktorí sa vtedy nedali odradiť, to potvrdzuje.

Každoročne, po rozbehnutí tejto práce, sme pripravovali aj letné týždňové „stanovačky“ – biblické kurzy.

Boli to veľmi požehnané stretnutia, na ktoré radi spomíname. Pri ich príprave, hlavne pred prvým takýmto podujatím, sme sa aj radili s tými, ktorí mali s organizovaním takýchto akcií skúsenosti (Daniel Valenta a iní.). Vždy sa pripravili biblické témy, ktoré boli nosnou časťou celého podujatia. Nechýbali, samozrejme, výlety, hry, súťaže, šport, ale každému bolo jasné, o čo ide a čo je hlavné. Tieto stretnutia sme robili spravidla vždy aj s „družobnými“ skupinami mládežníkov a to najmä z Kežmarku, Záriečia, z Lazov pod Makytou, ale nechýbali ani jednotlivci z rôznych kútov celého Slovenska. Tieto stretnutia boli vždy poznačené aj

správnou „konšpiračnou“ atmosférou. Miesto stretnutia malo spravidla vždy nejaký krycí názov (napr. Liptovská Mara – hoci samotné miesto bolo od nej dosť ďaleko), a to, kam sa skutočne ide vedelo len zopár spoľahlivých ľudí. Ostatní sa to dozvedeli, keď tam prišli. Na tieto letné tábory sme si vždy pozývali (niekedy ich aj autami priviezli a odviezli) starších bratov farárov, ktorí mali buď skúsenosti s duchovnou prácou s mládežou, alebo sme ich poznali ako skutočné duchovné autority a vedeli sme, že nám môžu poslúžiť svojim obdarovaním. Tým sme ich, samozrejme, vystavovali aj určitému riziku, ale boli to vždy takí, ktorí bez zaváhania naše pozvanie ochotne prijali. Ak by som mal lepšiu pamäť, tak by som si mohol spomenúť aj na všetkých, ale neviem, či sa mi to podarí. Takže pamätám si na bratov farárov Mišinu (otecko Igora a Borisa), Hrešku, Dudáša (st.), Záhumenského, Kopanicu, Igora Mišinu a Greša.

Ešte by sa dalo hovoriť aj o návštevách starých a chorých ľudí v zbere, ktorým sa venovali hlavne niektoré sestry, ale aj bratia – v rámci pravidelných návštev, ktoré sa v spoločenstve organizovali už dlho predtým. Hlavným poslaním pre nás vtedy bolo – tak sme to cítili, zachytiť každého mladého človeka, ktorý sa na pôde zboru objavil, a každého priateľa zo školy, ktorý prijal pozvanie. Keď sme chodili v nedeľu do kostolov a objavil sa v nich nejaký nový neznámy mladý človek (spravidla to boli študenti), tak sa po skončení niekto za ním „rozbehol“ a snažil sa nadviazať kontakt, priateľstvo a pozvať ho na „stredu“ (spravidla chodili za chlapcami chlapci a za dievčatami

dievčatá – aspoň takú sme mali zásadu). Cítili sme aj zodpovednosť za ľudí, ktorí chodili, a ak niekto prestal, tak sme sa snažili zistiť, prečo. Bolelo nás, ak niekto z akéhokoľvek dôvodu prestal chodiť. Aby sa nestávalo, že by sa niekto cítil odstrčený, nepovšimnutý, tak sme si navzájom zakázali (tí z prípravky), že sa nemieme po skončení stretnutia medzi sebou rozprávať, ale máme dávať pozor, aby nezostal niekto, koho si nikto nevšimne.

Samozrejme, že sme sa nevyhli ani chybám a nedostatkom, tak ako každá práca, ktorú konajú ľudia, ale je Božou milosťou a divom, že On vie aj tie nedokonalé nástroje použiť a môže napraviť to, čo my pokazíme, alebo využiť aj naše chyby. Chceme mu za to pokorne ďakovať. Sme vďační za to, že viacerí bratia a sestry, ktorí chodili do tohto nášho spoločenstva a boli jeho aktívnou súčasťou, sú aktívni dodnes na mnohých misijných postoch v cirkvi Pánovej. Zo spoločenstva vzišlo aj viacero manželstiev, za ktoré sme vďační, ak keď, žiaľ, niektoré z nich nevydržali. Bolí ma to, lebo „keď trpí jeden úd, trpí celé telo“. Bolí ma to aj preto, lebo práve téme partnerských vzťahov sme sa snažili dosť venovať a vzájomne sa – spolu so staršími – vyučovať. Som si jednoznačne vedomý, že všetko, čo sa nám v spoločenstve alebo v osobnom živote vydarí, je jedine nezaslúžená Božia milosť, a preto nech Jemu samému je za všetko to, čo nám bolo z Jeho milosti darované aj v tých minulých rokoch, vzdaná chvála a vďaka.

(Príspevok odznel na slávnostnej bibl. hodine v Novom kostole 21. 6. 2008.

*Jozef Budaj
člen cirkevného zboru, niekdajší vedúci
bratislavskej ev. mládeže*

Dištriktuálny deň ZD ECAV na Branči – deň pocty a poznania

Musím sa priznať, že keď som si prečítala v bulletine bratislavského cirkevného zboru pozvanie na „tradičné stretnutie evanjelikov na hrade Branč“, položila som si aspoň tri otázky: „Kde to je?“ „Čo to je?“ „Prečo práve tam?“ Myslím si, že takto sa pýtalo viacero členov nášho cirkevného zboru (možno preto nás, Bratislavčanov, bolo tak málo, chýbali mi najmä mladí ľudia). Keďže som chcela dostať odpoveď na moje otázky, na výlet som sa prihlásila.

V sobotu 5. júla, v deň sviatku Cyrila a Metoda, sme sa prebudili do krásneho dňa a taký bol až do večera. O 7.15 hod. sme nastúpili do autobusu – výlet sa začal – smer hrad Branč. Žiaľ, nemožno už hovoriť o hrade Branč, sú to už len zrúcaniny. Ale aj tak je tam krásne. Úžasný výhľad na malebný kút Slovenska, ale čo je ešte dôležitejšie, nebol to len taký obyčajný výlet. Bolo to, hlavne pre nás evanjelikov, významné podujatie. Konali sa Služby Božie, venované spomienke na vierozvestov a martýrov evanjelickej cirkvi, ktorí boli na tomto hrade väznení a ako nepriatelia krajiny eskortovaní na galeje. Ich mená sú uvedené na pamätnej tabuli, umiestnenej na obnovenom pomníku. A práve odhalenie tejto tabule – poznamenávam, že novej, lebo pôvodná bola poškodená, bolo spolu s položením venca k pomníku hlavným bodom tohto stretnutia. Slávnostným kazateľom Božieho slova bol generál-

ny biskup ECAV na Slovensku Miloš Klátik. Ďalší významní hostia: dištriktuálny biskup ZD ECAV Milan Krivda, vojenský duchovný Jaroslav Balocký, zástupcovia štátnej správy, príslušníci Klubu vojenských veteránov. Prítomných krátkym príhovorom pozdravil i poslanec NR SR Pavol Frešo, ako aj Erik Herrmann, kňaz a pedagóg z Concordia Seminary zo Saint Luis (USA). Prednesom Rázusových básní program obohatil herec František Kovár. K dôstojnému priebehu osláv prispeli aj dychowka Jubilate, detský spevokol z Vrbovic, spevokol zo Senice a ďalší. Veľmi peknú kulisu tvorila čestná stráž Armády SR vo svojich historických rovnošatách. V hojnom počte sa, samozrejme, zúčastnili aj bratia farári z okolitých cirkevných zborov.

Celý priebeh osláv bol veľmi pôsobivý, čo bolo ešte umocnené krásnym,

trochu nezvyčajným, prostredím. A navyše, domáci cirkevníci si nás, výletníkov, uctili domácimi koláčikmi.

Po ukončení oficiálnych osláv sa nám veru ešte nechcelo ísť domov. A akoby aj, keď v blízkosti Branča sú také významné miesta, ako sú dedinka Hlboké a vrch Bradlo. A tak sme sa vyviezli na Bradlo, vyšli sme až k mohyle M. R. Štefánika, odkiaľ je nádherný výhľad do širokého okolia. V Hlbokom, ktoré bolo významným strediskom kultúrneho a národného života Slovákov, sme s úctou postáli pri pamätnej tabuli, umiestnenej na tunajšej fare, kde pôsobil ako evanjelický farár J. M. Hurban, jedna z vedúcich osobností slovenského národného obrodzenia, kde sa pre nás, Slovákov, odohrali také dôležité udalosti. Veď tu sa v roku 1843 stretli Hodža, Hurban a Štúr, tu vlastne došlo k uzákoneniu spisovnej slovenči-

ny. Navštívili sme aj kostolík, kde nám tamojšia sestra farárka priblížila jeho históriu. Niekoľkí z nás sa prešli po starom cintoríne, kde spia svoj večný spánok mnohé významné osobnosti. Je tu aj pomník J. M. Hurbana.

Na záver chcem vyjadriť, že to bol prekrásny deň. Prišlo nám počasie, program bol bohatý a v spoločenstve bratov farárov a členov bratislavského cirkevného zboru som sa veľmi dobre cítila. S Božou pomocou sme šťastne došli domov. Ďakujem a teším sa na ďalšie takéto, ducha a poznanie obohacujúce, výlety.

*Valéria Jablonská
členka cirkevného zboru*

HOMÍLIA

*„Synu, čo si nám to vykonal?“
(Lukáš 2, 48)*

Stratil sa tínedžer, ešte len dvanásťročný. Nikde Ho niet. Nevie o ňom nič ani rodina, ani známi. Nejde po cestách, kade chodia všetci. Tri dni Ho niet. Kde prespáva? Čo jedáva? Kto Ho zvábil? Rodičia sú zúfalí. Po chvíľach neopísateľnej úzkosti ktorémusi z rodičov skrsol v hlave nápad: Poďme do chrámu. Nič iné nám neostáva, len prosiť Boha o pomoc a o záchranu nášho milovaného Syna.

Toto nie je len dvetisícročný príbeh zo starej knihy. To je realita nejedného bratislavského rodiča. Nejednen otec a nejedna matka s úzkosťou hľadajú syna či dcéru po pivniciach, po zákutiach sídlisk, v krčmách a baroch a v spoločnosti iných výrastkov. Mnohí rodičia veľmi dobre vedia, kde ich dieťa je: v zlej spo-

ločnosti, v partii, ktorá mladým ľuďom z ich srdc dobré odníma a bohato do nich rozsieva zlé: vzdor, ignorantstvo, cigarety, alkohol a iste ešte aj nebezpečnejšie veci. Synu, čo si nám to vykonal?

Do chrámu prichádzajú sklúčení rodičia a v hlave si formulujú prosby, ako povedia Pánu Bohu, že ich Dieťa ide vlastnou cestou a že oni ani netušia, akou. A tu ich čaká prekvapenie. Ich stratený Syn sedí so zákonníkmi – znalcami Biblie. Pýta sa, počúva, uvažuje nad Písmom a všetci okolo Neho s prekvapením zisťujú, že dvanásťročný chlapec rozumie Božiemu hlasu, ceste spasenia, Písmu.

Rozumejú Biblii naše deti? Naučili sme ich biblické príbehy? Hrá v ich živote dôležitú úlohu reč Božia obsiahnutá v Písme? Riadia svoj život podľa Božích prikázaní? Rozumejú Božiemu hlasu, ceste spasenia, Písmu? Nepremeškajme príležitosť a pomôžme im s tým. Nech vidia, že nám záleží na úprimnosti našej viery a že nám záleží aj na ich viere.

Nerozumiem celkom Máriinej otázke: Synu, čo si nám to vykonal? Veď svojho Syna našla na tom najlepšom mieste: V spoločnosti ľudí, ktorí sa snažia spravovať svoj život a svoje názory

podľa Božích princípov. Našla ho na svätom mieste chrámu. Žiadna nezodpovednosť, žiadne zlé veci – naopak, tá najlepšia spoločnosť a rozhovory o veciach nebeského Otca.

Kolkí rodičia by boli šťastní, keby vedeli: Moje dieťa je zároveň zodpovedným dieťaťom Božím. Moje dieťa vie, že nepatrí len sebe samému, ani sa nedá len tak ľahko ovplyvniť zlými kamarátmi, lebo je povedomým Božím dieťaťom, ktoré o slovách nebeského Otca premýšľa, rozumie im a koná podľa nich. Nemôžeme mať svoje deti vždy na očiach. Ale práve preto je na nezaplatenie istota: Moje dieťa už vie, že je aj dieťaťom Božím.

Je krásna predstava, že aj keď moje dieťa nemám pri sebe, viem, že sa Bohu nestratilo, sedí v chráme. Nie je síce so mnou, ale je s nebeským Otcom, s dobrým Pastierom – Pánom Ježišom a pod vplyvom Ducha Božieho.

Pane, daj nám, rodičom múdrosť na výchovu našich detí a nakloň ich srdcia k láske k chrámu, k Písmu – k Tebe; aby sme sa nemuseli v zúfalstve pýtať: Synu (dcéra), čo si nám to vykonal/(a)?

Boris Mišina
zborový farár – senior

LETNÉ AKTIVITY MLADEJ GENERÁCIE

Leto je časom oddychu a prázdnin. Nie však prázdnin od viery v Pána Ježiša a oddychu od záujmu o blížnych. Preto bola v našom cirkevnom zbore – predovšetkým pre mladú generáciu – pripravená aj počas dvoch mesiacov voľna od školských povinností bohatá paleta podujatí. Skôr ako sa začítate do podrobnejších príspevkoch o nich, ponúkame Vám prehľad týchto letných aktivít. Zostaviť ho nie je komplikované, za strohými faktami, ktoré obsahuje, je však mnoho skrytej, nenápadnej, s láskou vykonanej práce tých, ktorí tábory pripravili. Vážime si ich a sme radi, že ich v cirkevnom zbore máme. Osobitné poďakovanie za obetovaný čas, sily a ochotnú službu patrí všetkým dobrovoľným spolupracovníkom. Organizovaním detských a mládežníckych táborov a podporou aj tohoročných letných aktivít mladých napĺňa náš cirkevný zbor svoj záväzok starať sa o mladú generáciu a orientovať ju na duchovné hodnoty vlastnej evanjelickej cirkvi a. v.

» 19.6. – 26.6.: tábor mladých rodín (Kráľova Lehota–Svarín). Účasť: 11 rodín, z toho 22 dospelých a 14 detí.

» 30.6. – 4.7.: I. turnus detského denného tábora (Staré lýceum). Vystriedalo sa v ňom 43 detí.

» 30.6. – 5.7.: tábor pre dorast (Jabloňovce) – 18 účastníkov.

» 6.7. – 12.7.: slovensko-fínsky tábor pre dorast (Račkova dolina). Účastníkov: 21 zo Slovenska a 12 z Fínska.

» 7.7. – 11.7.: II. turnus detského denného tábora (Dúbravka). Účasť: 8 detí.

» 12.7. – 19.7.: tábor pre mládež (Dobšiná). Účasť: 25 mladých.

» 18.7. – 1.8.: slovensko-francúzsky tábor (Matejková pri Brezovej pod Bradlom a iné miesta v SR). Účasť: 20 francúzskych a 19 slovenských mladých ľudí.

» 2.8.-9.8.: tábor pre mladší dorast (Matejková pri Brezovej pod Bradlom). Účasť: 18 dorastencov.

» 7.8. – 10.8.: viacero mladých za zúčastnilo hudobného festivalu Camp-Fest 2008 na ranči v Kráľovej Lehote.

» 18.8. – 22.8.: III. turnus detského denného tábora (Staré lýceum). Vystriedalo sa v ňom 21 detí.

Naše denné detské tábory

Tri týždne to v našom bratislavskom cirkevnom zbore žilo detským smiechom, krikom, spevom a hrou. Čo sa to stalo? Nuž, mali sme denné tábory.

Prvý denný tábor sa konal hneď začiatkom prázdnin, od 30.6. – 4.7. 2008, samozrejme, v **dobrom Starom lýceu**.

V tomto tábore bolo v priemere 40 detí, celkovo sa ich vystriedalo 43, čo bolo zatiaľ najviac. Trochu sme sa aj obávali, ako to zvládneme, veď 4 desiatky detí si 4 desiatky detí. S Božou pomocou však všetko dobre dopadlo. Pán Boh bdel so svojou mocnou rukou nad nami a my sme sa cítili úžasne. Na tomto turnuse sme preberali lekcii s názvom: **Jeden smer. Hovorili sme si o Kainovi a Ábelovi, o márnoträtom synovi, o Námanovi, o Samuelovi a o Petrovi.** Počas týždňa sme sa vyšantili na skákacom hrade, mali sme vodnú olympiádu, navštívili sme múzeum na radnici, kde sme si pozreli okrem iného aj mučiarenň. Vyrábali sme rôzne kreatívne veci. Vyvrcholením tábora boli Služby Božie. Zúčastnili sa na nich aj rodičia, starí rodičia a príbuzní našich detí. A keď v piatok odbili hodiny 14.00 hod., museli sme sa rozlúčiť. Veľmi sme však nezúfali, pretože sme vedeli, že sa stretneme zas, možno o týždeň v Dúbravke, možno v auguste v Starom lýceu a možno opäť o rok.

Druhý denný tábor sa konal 7.7. – 11.7.2008 v Pastoraálnom obvode Dúbravka. Tu bolo detí menej – osem, ale atmosféra bola rodinná, príjemná.

V tomto tábore sme spoznávali osobu Nehemiáša zo Starej zmluvy. Každý deň sme sa o ňom naučili niečo nové a zaujímavé. Dozvedeli sme sa o jeho živote a práci, ktorú vykonával pri budovaní hradieb. Po pútavej téme nasledovali vždy hry, či už vonku, alebo vnútri zborovej miestnosti. Dva dni z tábora sme boli na výletoch – na Železnej studničke a v Líščom údolí. Keďže počas tohto týždňa bolo aj škaredé počasie, využili sme situáciu a premietali sme si rozprávky. Aj v tomto tábore si deti vyrobili krásne veci, ktoré im zostanú ako pamiatka na tábor, či už maľované svietniky, obrázky maľované na sklo a iné.

Posledný, **tretí denný tábor** prebiehal od **18.8. – 22.8.2008** opäť v Starom lýceu. I počas tohto tábora sa počty detí menili, pretože niektorí prišli len na 3 dni, iní na 2, a tak sme stále spoznávali niekoho nového. Priemerne sa počet detí pohyboval medzi 15 – 17. Celkovo sa v tábore vystriedalo 21 detí. Tentokrát sme sa oboznamovali so starozmluvnou postavou – prorokom Danielom. Dozvedeli sme sa o jeho múdrosti, sile a vernosti Pánu Bohu. V úvodný deň sme mali veľkú súťaž, kde si deti v rozmanitých disciplínach vyskúšali, čo všetko dokážu. Ďalší deň sme navštívili Slovenskú národnú galériu, kde sme si sami mohli namaľovať obraz. Tvorivé bolo veľmi zaujímavé. Streda bola plná dobrodružstva. Vybrali sme sa na Železnú studničku a tu sme si opekali a absolvovali aj veľkú hru v lese. Štvrtok, podobne ako na predchádzajúcich táboroch, sa konali detské Služby Božie. Tu sme na oslavu Pána Boha zaspievali piesne a deti vystúpili s krátkym programom. Piatok bol veru pre mnohých

smutný, pretože nadišiel čas, keď sa náš tábor končil. Ale, tak ako aj minule, aj teraz sme počuli: „Bolo to vynikajúce!“

Veľká vďaka patrí Pánu Bohu, za to, že sme mohli mať tieto tábory. Ďakujeme Mu, že nás svojou všemohúcou rukou viedol, ochraňoval. Vďaka patrí cirkevnému zboru za možnosť a pomoc pri organizácii táborov. Vďaka všetkým deťom za to, že sme ich spoznali a že sme mohli spolu stráviť zopár dní. A vďaka patrí všetkým vedúcim za ich ochotu, radosť, službu a zvestovanie počas táborov.

*Erika Hlačoková
zborová kaplanka*

Tábor mladšieho dorastu – Matejková 2008

Dňa 2. augusta sme sa s členmi nášho mladšieho dorastu vybrali už po druhýkrát na letný tábor do strediska Matejková neďaleko Brezovej pod Bradlom. Nebolo nás síce mnoho, ale s radosťou môžeme konštatovať, že to bolo predsa viac ako minulý rok.

Celý náš tábor bol zameraný na biblické podobenstvá, nad ktorými sme sa snažili nie len rozmýšľať a o nich diskutovať, ale ktoré sme mali možnosť aj zažiť na vlastnej koži.

O tom, aké nepríjemné to mal „stratený syn“, sme sa presvedčili hneď v nedeľu vo veľkej hre v lese. Putovali sme po stopách strateného chlapca. Aké úžasné a povzbudivé je Božie slovo, ktoré nám hovorí, že Pán Boh nás hľadá, volá a na nás čaká.

V pondelok bolo na rade podobenstvo o rozsievачovi a štvorakej pôde.

Toto podobenstvo nám pomohla zažiť a pochopiť hra, pri ktorej bolo dôležité udržať si v rukách cestou do cieľa, za každú cenu, i napriek rôznym nepriaznivým okolnostiam, svoju Novú zmluvu. Nezastrašil nás hrubý nátlak a nezviedlo nás ani pokušenie v podobe sladkostí, za ktoré sme ju mohli vymeniť.

A prišiel utorok. Na negatívnom príklade „nemilosrdného sluhu“ sme si mohli uvedomiť, že ak nedokážeme odpúšťať bližným, je to trápne, hlúpe a smutné, pretože Boh nám odpúšťa oveľa viac. Nie každý z nás sa veru osvedčil vo veľkej hre o odpustení.

„Milosrdný Samaritán nás zase v stredu motivoval nezištne pomáhať ľuďom v dedine. Rozdelili sme sa na skupiny a išli sme spolu pomáhať ľuďom. Len tak, bez nároku na odmenu. Pretože tak to má byť. O tom je život kresťana. Trhali sme burinu, zbierali jablká, vysávali, umývali a robili rôzne iné veci. A ľudia? Boli poriadne prekvapení a mnohí dojatí. Také niečo je v súčasnosti, žiaľ, už takmer nepredstaviteľné!!!

A čo vo štvrtok? Veľmi nás potešilo podobenstvo o talentoch. Vraj má kaž-

dý z nás na niečo obdarovanie, každý z nás niečo dokáže. No je tu aj zodpovednosť, čo s tým spravíme... Svoje talenty sme mali možnosť odhaliť a preveriť pri výrobe bábok. Jedni vyrábali konštrukcie, druhí hlavy, ďalší šili, maľovali tváre, ale i kulisy. Spolu sme to dokázali! Ešte že máme jeden druhého.

Pri toľkých aktivitách, hrách, športoch človeku ubieha čas akosi rýchlejšie. Ani sme sa nenazdali a bol tu piatok a... posledný večer. Bol niečím výnimočný, ako všetko, čo má príchut' posledných vecí. Popri vyhodnotení hier a súťaží sme spievali nášmu Bohu a počúvali posledné podobenstvo – O bezbožnom sudcovi, v ktorom zaznela otázka na telo, pre každého jedného z nás: „Ale keď príde Syn človeka, či nájde vieru na zemi?“ Táborom sa nič nekončí. Dokážeme nasledovať verne Pána Ježiša, aj keď sa rozídeme domov? Dokážeme obstáť v skúške dôvery Bohu aj v ťažkých životných situáciách? Počítačné nadšenie vystriedali určité obavy. Ako dobre padlo Božie zaslúbenie, že On naše volanie počuje a skoro sa nás zastane. Bol to vydarený tábor, za ktorý ďakujeme Pánu Bohu. Zároveň by som chcel touto cestou poďakovať aj všetkým tým, ktorí sa podieľali na jeho príprave a ktorí dobrovoľne a ochotne poslúžili ako vedúci. Ďakujeme aj nášmu cirkevnému zboru za finančnú podporu.

*Martin Kováč
zborový katechéta*

Račkova dolina: slovensko- fínsky tábor

Po vlaňajšom dorastovom tábore vo Fínsku sme tento rok pozvali našich fínskych kamarátov na návštevu sem k nám. Napriek všeobecnej predstave, že severania sú ľudia z hôr, pravda je niekde inde. Fíni paradoxne nemajú hory (najvyšší vrch – Halti – je oproti nášmu Gerlachovi menej ako polovičný) a naše Vysoké Tatry sú pre nich niečo nevídané.

A tak sme podvečer šiesteho júla sedeli v autobuse, plní očakávaní, čo nám prinesie týždeň s kamarátmi. Päťhodinová cesta ubehla ako voda, s Fínmi bolo veselo, jazyková bariéra nebol problém, v autobuse sme sa bavili, spievali, hrali sme sa rôzne hry a ani sme sa nenazdali, vystupovali sme v nočnej Račkovej doline. Pani chatárka nás hneď upozornila, že okolo chaty občas pobehujú medvede, „...tak prosím žiadne romantické prechádzky pri mesiačiku...“.

Témou celého tábora boli Hory, a tak sme hneď prvý deň vyrazili na túru. Cieľ – vodopád Skok. S pomocou kamarátov a reťazí sme vodopád zdolali, ale ďalej sme už nepokračovali. Narazili sme na niečo, čo nás zastavilo. Nie, nebol to medveď ani horská služba. Kúsok od chodníka, na úpäť kopca, sa rozprestieral „flák“ snehu, veľký asi 20 x 20 metrov. Pôvodne sme sa pri ňom chceli len odfotiť, no sneh v júli človek nenájde každý deň a bola by škoda nevyužiť príležitosť na letnú sánkovačku. Malí aj veľkí, Fíni aj Slováci, rovnako oduševnene sme sa pustili do zimných radovánok.

Keďže nikomu z nás nenapadlo brať si na túru zimný „výstroj“, sánkovali sme sa len tak... posediačky, takže po hodine sme vyzerali, ako keby sme všetci popadali do plesa. Ale mamy tam neboli, tak to nikomu nevadilo. Zábava musí byť..., a veru bola. Nikomu sa nechcelo ísť preč, no dole nás čakal autobus.

Okrem vodopádu sme v priebehu tábora navštívili skanzen v Pribylíne, vyšli na Hrebienok, Tatranskou magistrálou na Sliezsky dom pod Gerlachom, obdivovali sme kvaple v Demänovskej ľadovej jaskyni... Každý deň sme mali iný program, ako aj aktivity duchovnejšieho charakteru – ranné stíšenie, večerné témy, spievali sme, modlili sa..., popritom sme sa hrali rôzne hry, scénky..., celý tábor bol vynikajúci a mal len jedinou chybu – že bol krátky. Týždeň prešiel a my sme sa museli rozlúčiť.

Teraz si píšeme a dúfame, že si to ešte niekedy zopakujeme.

*Lenka Bírová
členka dorastu zo Starého lýcea*

Slovensko- francúzsky tábor 2008

V dňoch 18.7. – 1.8.2008 privítal náš cirkevný zbor skupinu 20 francúzskych mlad ľudí spolu s ich siedmimi vedúcimi z Aix en Provence a okolia (južné Francúzsko). Podnetom na tento pobyt bola túžba pani Helenky Vial, rodáčky zo Slovenska žijúcej s manželom vo Francúzsku, aby mládež z jej miestneho protestantského zboru spoznala jej domovinu.

Pobyt sme spolu s hlavnou francúzskou vedúcou Isabelle Fouchier pripravovali takmer rok cez množstvo emailov a rozdelili sme ho na dve časti. Prvou bol týždenný pobyt v tábore v stredisku Matejková pri Brezovej pod Bradlom, na ktorom sa zúčastnila aj skupina 19 slovenských mladých ľudí. Spoločný program – športové, dobrodružné aktivity, tvorivé dielne

či večerné zamyslenia – vytvoril z našich dvoch rozdielnych skupín jednu veľkú rodinu. Druhou časťou bolo cestovanie po Slovensku. Ubytovaní sme boli v zborových domoch v Batizovciach a Gerlachove a počas 4 dní sme navštívili Martin – Biblickú školu na ul. M.R. Štefánika a Múzeum slovenskej dediny, vo Vysokých Tatrách sme vyšli na vodopád Skok a nakoniec sme navštívili Kežmarok, Levoču a Spišský hrad.

Musím sa priznať, že počas príprav tohto pobytu som často pochybovala, či to celé vôbec zvládneme. Po prvýkrát som bola hlavnou vedúcou tábora, a to hneď medzinárodného. Zároveň som pociťovala strach z jazykovej a kultúrnej bariéry, keďže neovládám francúzštinu a nepoznala som ani francúzske zvyky. Som však veľmi vďačná, že vďaka podpore a nasadeniu slovenských i francúzskych vedúcich (pre mňa má zvláštny význam najmä práca

slovenských vedúcich a tlmočníkov), ktorí boli vždy pripravení naplno sa venovať táborníkom, sme nakoniec vytvorili skvelú atmosféru. Podľa reakcií mladých účastníkov tohto tábora na ňu doteraz s nadšením spomínajú.

*Ria Ólvecká
členka mládeže*

Leto v raji

Pri slove raj si pravdepodobne každý človek, bez ohľadu na to, či je veriaci alebo nie, predstaví miesto, ktoré je krásne, miesto, kde sa človek cíti príjemne a odkiaľ sa mu nechce odísť. Je jedno miesto na tejto Zemi, ktoré je také krásne, že ho ľudia nazvali Slovenským rajom, aj keď je len nepatrným odrazom toho skutočného raja.

Ponuka prežiť týždeň v raji, aj keď len v tom našom slovenskom, bola prítlačivá, a tak sa v mestečku Dobšiná, ktoré leží v hlbokom údolí na rozhraní Slovenského rudohoria a národného parku Slovenský raj, stretlo 25 ľudí z rôznych kútov Slovenska. To, čo nás spája, je spoločná túžba kráčať do nebeského raja a taktiež dve spoločenstvá bratislavského cirkevného zboru: UPC Mosty a mládež na Legionárskej ulici. Týždeň od 12. do 19. júla 2008 bol pre nás týždňom duchovného povzbudenía, aktívneho oddychu, ako aj časom prehlbovania vzťahov a nadväzovania nových priateľstiev.

Ideálne podmienky na oddych nám ponúkla okolitá príroda. V Slovenskom raji vedú turistické trasy skôr roklinami a lesom. Hodné obdivu sú krasové útvary, pretože Slovenský raj má prevažne vápencový ráz. Výhľady

sú len ojedinelé. Aj keď počasie bolo premenlivejšie, ako sme si priali a očakávali, predsa sme sa dokázali pohotovo prispôbiť zmenám plánu a užiť si krásu tejto oblasti. Prvá, pondelková túra bola poldenná, jej trasa viedla z Dediniek Zejmarskou roklinou na planinu Geravy, potom z Geráv cez Zajfy do Stratenskej Píly, odtiaľ späť na Dedinky. V stredu sme absolvovali najväčšiu túru opäť Zejmarskou roklinou na Geravy, z Geráv sme šli naprieč centrálnym Slovenským rajom z juhu na sever do Sokolej doliny, ktorá je jednou z najdivokejších. Malá časť z nás, ktorej zdravý rešpekt nedovolil ísť touto pomerne náročnou a nebezpečnou trasou, si zvolila inú, menej nebezpečnú trasu. Tí, ktorí postupovali podľa pôvodného plánu, mohli obdivovať najvyšší vodopád v Slovenskom raji – Závojevý, 75 metrov vysoký. Spoločne sme sa vrátili Glackou cestou späť na juh a zišli sme do Stratenej. Tretia, poldňová túra nás čakala v piatok. Vyšli sme Stratenským kaňonom na Havraniu skalú, odkiaľ je jeden z najkrajších výhľadov na Slovenský raj.

Na spomenutých túrach by sme ďaleko nedošli, keby sme nemali mapu. Podobne je to aj v životoch Božích detí. Preto hlavnou témou kempu bola: „Mapa pre život“, ktorú sme poznávali z 1. listu Petra. V sobotu večer ju uviedol Martin Balko. V nedeľu sme sa spoločne zúčastnili na Službách Božích vo Vlachove, na ktorých slúžil brat kaplán Peter Mozola. V pondelok až piatok sme sa venovali témam: 1. Mapa pre nebo, 2. Mapa na zem, 3. Mapa pre dvoch, 4. Mapa prekážok, 5. Mapa pre spoločenstvo. 1. list Petra ponúkol veľa

hlbokých myšlienok, ktoré povzbudili a ukázali Boží pohľad na niektoré situácie v našich životoch.

Okrem toho sme využili aj ďalšie možnosti z bohatej ponuky Gemera: Dobšinská ľadová jaskyňa, kaštieľ Betliar a kúpalisko vo Vlachove ešte viac spestrili tento krásny a bohatý týždeň.

Radosť, pokoj, priateľstvo, jednomyseľnosť napriek našej rôznorodosti, a v prvom rade Božia blízkosť je to, čo bude realitou v nebeskom raji. Aké to bude, keď to pekné, čo sme prežili, je iba tieňom toho, čo je pre nás pripravené...

*Lenka Molitorisová
dobrovoľná spolupracovníčka
v Univerzitnom
pastoračnom centre-Mosty*

Tábor mladých rodín – PÄŤ JAZYKOV LÁSKY

„A čo by som rozdal všetok svoj majetok, i telo si dal spáliť, a lásky by som nemal, nič mi to nepomôže.“ (1K 13,3)

Prednedávnom sme Vám predstavili spoločenstvo mladých rodín, ktoré sa stretávajú pri Novom kostole. Keďže našou túžbou je prehĺbovať náš vzťah s Pánom Bohom, ale i medzi sebou

navzájom, organizujeme okrem pravidelných domácich skupiniek a príležitostných väčších podujatí aj každoročnú spoločnú letnú dovolenku – tábor. V tomto roku sme mali pochybnosti o možnosti spoločného pobytu, keďže vo viacerých rodinkách už zakrátko očakávali prírastok. Ale Pán Boh vypočul našu túžbu, a tak sme sa mohli opäť stretnúť v pomerne veľkom počte: celkovo 11 rodín, z toho 22 dospelých a 14 detí. Vzhľadom na bližiace sa pôrody, ale i možnosti ubytovacích zariadení, sme si zvolili júnový termín (19. – 26.6.2008) – a urobili sme dobre, pretože sme zažili nádherný slnečný týždeň. Dovolenkovali sme na ranči organizácie Mládež pre Krista v Kráľovej Lehote–Svaríne. Krásny trávnatý areál poskytol našim deťom dostatok bezpečného priestoru na šantenie, my dospelí sme zas po prvý raz zakúsili výhody pobytu v kresťanskom zariadení.

Program bol prispôbený veku našich detí – cez deň sme sa venovali hlavne im, nechýbali rôzne aktivity, voľné hry, tradičná táborová olympiáda, prechádzky a výlety, ale i pravidelná besiedka, na ktorej ochotné sestry zvestovali deťom Božie slovo. Sme radi, že sa nám aj napriek útlému veku našich detí a s tým spojenými starosťami podarilo každé ráno začať spoločnými modlitbami, ku ktorým úvod si vždy pripravil niekto z účastníkov. Nie všetci sa samozrejme mohli aktívne zapojiť, ale vnímali sme to ako veľmi pozhnaný čas, ktorý nás potom inšpiroval aj k mnohým rozhovorom. Pri jednom z nich sme diskutovali o myšlienke pripravovať pravidelné rodinné misijné popoludnia v kostole. Veríme, že ak

bude splnená „jakubovská podmienka“ (Jk 4,15), ako hovorieva brat farár Grešo, už čoskoro vás budeme môcť na toto podujatie pozvať.

Večery, keď deti pospali, sme mohli konečne venovať len nám, rodičom. Tento rok sme sa zamerali na budovanie našich partnerských vzťahov, inšpirovaní knihou Garryho Chapmana Päť jazykov lásky. Program jednotlivých večerov si pripravil zakaždým iný manželský pár, ktorý nám tak mohol sprostredkovať svoje pochopenie jedného z piatich jazykov lásky. Jeho lepšie pochopenie nám umožnili tiež rôzne zábavné, ale i hlboko vnútorné aktivity. Každý večer sme sa venovali aj modlitbám za konkrétne potreby 2 – 3 rodín. Tieto „manželské večery“ sme si veľmi cenili, mali len jednu chybičku – najmä ku koncu tábora už boli poznačené našou únavou. Máme preto veľkú túžbu získať služobníkov z radov mladých (ale možno i starších), ktorí by sa venovali našim deťom predpo-

ludným, aby sme vtedy mohli mať ešte kvalitnejší program pre rodičov – ved' taká je prax v mnohých kresťanských táboroch.

Sme veľmi vďační nášmu Bohu, že nám, napriek našim začiatocným pochybnostiam, umožnil prežiť spolu krásny týždeň, plný pohody, slnka, radosti a šantenia, ale i premýšľania, a ďakujeme aj rodinám, ktoré si vzali na seba bremeno organizačnej prípravy a realizácie celého tábora.

*Katarína Minaričová
členka cirkevného zboru*

Športová olympiáda Bratislavského seniorátu

23. a 24. mája 2008 sa vo Vrbovom uskutočnila športová olympiáda Bratislavského seniorátu. Začala sa na fare podvečerným grilovaním, ktoré prispe-

lo k vytvoreniu vynikajúcej atmosféry. Pre športové súťaže bol určený nasledujúci deň. Po ranných modlitbách a krátkom zamyslení súťažili mládežnícke družstvá z jednotlivých zborov vo futbale, hokejbale, volejbale, vybíjanej, stolnom tenise, šachu, skoku do diaľky, v behu (na 60 m, 180 m a na 1 km), v štafetovom behu (na 4 x 180 m). Disciplíny prebiehali súčasne, čo nám nevyhovovalo, lebo sme sa nemohli zapojiť do všetkých. My mladí z bratislavského cirkevného zboru sa zúčastnili športového zápolenia vo futbale, volejbale, šachoch a stolnom tenise. Žiaľ, nepodarilo sa nám obhájiť minuloročné prvenstvo vo futbale, avšak vo volejbale sme sa umiestnili na druhom mieste.

Celkovo sme mali výborný pocit, a to nie len zo športových úspechov, ale aj zo stretnutia s ďalšími mladými veriacimi ľuďmi, najmä však z toho, že sme mohli spoločne oslavovať Pána Boha.

Vďaka patrí všetkým organizátorom i účastníkom, každému, kto sa akýmkoľvek spôsobom podieľal na príprave tohto skvelého podujatia. Účastníkov olympiády z nášho zboru, ale aj ďalších mladých ľudí pozývam k pravidelnej účasti na stretnutiach pre mládež v našom zbere i v našej cirkvi.

*Juraj Kriška
člen cirkevného zboru*

Pobyť v Liptovskom Mikuláši

Niekoľko členov spoločenstva našej mládeže zažilo v auguste tohto roku historickú chvíľu. Stali sa prvými, ktorí dostali možnosť prežiť niekoľko

dní „v Pálkovom centre“ v Liptovskom Mikuláši. Toto centrum zriadil vo vile svojich starých rodičov Karol Pavlů – vnuk známeho mikulášskeho továrni-ka Jána Pálku.

Sme vďační bratovi zborovému dozorcovi za jeho veľkorysý počin a ponuku.

V novembri tohto roku usporiada „v Pálkovom centre“ spomienkovú slávnosť k 120. výročiu narodenia Martina Rázusa, Rázusovská spoločnosť.

*Michal Zajden
predsedajúci zborový farár*

Vyučovanie evanjelického náboženstva

Vážení rodičia,

v školskom roku 2008/2009 ponúka Evanjelický cirkevný zbor v Bratislave **školskú výučbu evanjelického náboženstva**. Pokiaľ ste tak už neurobili, prosíme, prihláste Vaše dieťa/deti na evanjelické náboženstvo u jeho triedneho učiteľa hneď na začiatku nového školského roku. Účasť na náboženstve je okrem iného jeden z prejavov, ako sa môžeme priznať k tomu, že viera, ktorá bola drahá našim predkom, je vzácnou aj pre nás. Ďakujeme Vám.

Kontakt: Evanjelický a. v. farský úrad Bratislava, Konventná 11, 5441 3031, 0904 159536, konventna.ba@ecav.sk (Martin Kováč – zborový katechéta).

Deti srdečne pozývame aj na besiedku. Koná sa (okrem školských prázdnin) každú nedeľu počas hlavných Služieb Božích, a to: pri Novom

kostole v zborovej sieni na Legionárskej 6 od 9.30 do 10.30 hod., pri Veľkom kostole (VK) v Starom lýceu na Konventnej 15 od 9.30 do 10.30 hod., v Dúbravke v Ev. zborovom dome na ul. M. Schneidera-Trnavského 2 (zastávka MHD: Damborského) od 10.30 do 11.30 hod.. Popri oboznamovaní sa biblickými príbehmi tiež spievame, hráme sa, tvoríme. – Na deti čaká veľa zaujímavých vecí.

Uvítame aj nových záujemcov o učenie v besiedke pri VK. Info: 0948 011047 lienocka.s@gmail.com (Lenka Synaková – učiteľka besiedky).

Deti v kostole...

nám stále chýbajú...

Hodiny náboženstva v škole zápasia v konkurenčnom boji so záujmovými krúžkami a väčšina detí z nedeľnej besiedky sa objaví na Službách Božích v chráme raz v roku – na predvianočnom vystúpení.

Bohoslužobný výbor Pastoralného obvodu Veľký kostol (BV PO VK) sa na ostatnom zasadnutí týmto problémom zaoberal a uzniesol sa na tom, že sa od októbra vytvorí priestor pre deti v rámci večerných Služieb Božích v Malom kostole každú prvú nedeľu v mesiaci.

Liturgia a kázeň budú prispôsobené detským poslucháčom, deti z Evanjelickej základnej školy a Evanjelického lýcea na Palisádach a podľa možnosti aj z iných základných škôl sa na príprave „svojich“ bohoslužieb budú aktívne podieľať čítaním biblických textov, modlitbami, scénkami.

Veríme, že po predchádzajúcich dobrých skúsenostiach a spolupráci s viacerými učiteľkami Evanjelickej základnej školy a Evanjelického lýcea sa nový spôsob oslavy Pána Boha stane otvorenou bránou k Božiemu slovu, do chrámu, i cirkvi deťom aj ich rodičom.

*Anna Polcková
zborová farárka
a predsedníčka BV PO VK*

Byť krstným rodičom je duchovná úloha

Keď sa narodí dieťa, je pre jeho rodičov samozrejme, že mu dávajú ješť, dbajú o jeho čistotu, prihovárajú sa mu. S pribúdajúcim časom mu pomáhajú pri prvých krokoch. Nielen pre deti platí, že aj viere – správne mu vzťahu k Pánu Bohu, ľuďom i svetu – sa treba učiť. Popri rodičoch sú v tomto ohľade dôležitými osobami krstní rodičia. Odkiaľ sa úrad krstného rodiča vzal?

Pretože apoštolovia sa so zvestou evanjelia obracali na dospelých, je len samozrejme, že v prvých rokoch existencie kresťanskej cirkvi sa praktizoval predovšetkým krst dospelých. Človek, ktorý sa chcel dať pokrstiť, potreboval niekoho, kto sa pred cirkvou zaručil, že záujem uchádzača o krst a členstvo v cirkvi je úprimný. Krstu predchádzala príprava – dôkladné vyučovanie o veciach viery. Krstný rodič bol v ranej cirkvi osobou, ktorá pred cirkvou osvedčila vážnosť úmyslu kandidáta krstu, potvrdila, že jeho život sa zmenil, duchovne ho sprevádzala v dobe katechumenátu (t. j. v čase prípravy na krst) a bola svedkom jeho pokrstenia. Medzi

záujemcom o krst a jeho duchovným „sprievodcom“ takto vznikol úzky vzťah – priam duchovné príbuzenstvo. Výstižne ho vyjadruje nemecký výraz pre krstného rodiča „der Pate“ – krstný otec, kmotor (z latinského „patrinus“), čo v našom kontexte značí duchovný otec. Pretože úlohu ukazovateľa cesty viery uchádzačovi o krst a sprevádzania ho po nej vykonával krstný rodič poverený cirkvou, hovoríme o úrade krstného rodiča.

S pribúdajúcimi rokmi trvania kresťanskej cirkvi narastal aj počet detí narodených v kresťanských rodinách. Začalo prevládať vykonávanie krstu detí. Je povšimnutiahodné, že krst nemlúvniat sa vnímal ako čosi prirodzené, nie ako nepatričná novota znamenajúca odklon od pôvodného Kristovho ustanovenia krstu. Úrad krstného rodiča však prešiel zmenou. Krstných rodičov čoraz častejšie vyberali rodičia – spravidla z okruhu svojich príbuzných a priateľov. Cirkev teda už neurčovala, kto bude krstným rodičom, ale prijala pravidlá, kto môže úrad krstného rodiča zodpovedne zastávať. Kým v ranej cirkvi bol krstným rodičom člen cirkevného zboru, ktorý uvádzal dospelého záujemcu o krst do cirkvi a sprevádzal ho v živote viery, dnes krstní rodičia majú podporovať rodičov v kresťanskej výchove ich dieťaťa. **Prvoradou úlohou krstných rodičov vo vzťahu k pokrstenému dieťaťu je, aby sa zaň pravidelne modlievali, veď veci sa nedejú rovnako, či sa modlíme, alebo nie.**

Ako sa môžu krstní rodičia stať pre svoje krstné dieťa ukazovateľmi cesty viery a sprievodcami na nej? – Spôso-

by, ktorými krstní rodičia podporujú rodičov v kresťanskej výchove ich detí, môžu byť rozličné. Veď kde je láska,

tam nechýba ani fantázia a dobré nápady. Podpora vo vedení vo viere závisí v určitej miere aj od toho, ako často sa môžu krstní rodičia stretávať s krstnými deťmi. Keby však aj bývali od svojho krstného dieťaťa ďaleko, vždy sa za rast jeho viery i za vieru jeho rodičov môžu a majú modliť. Popri tejto modlitebnej úlohe prispieva k dobrému napĺňaniu poslania krstných rodičov aj budovanie priateľského kontaktu s krstným dieťaťom a jeho rodičmi (telefonáty, korešpondencia – pozdrav k narodeninám či sviatkom, navštevovanie sa, prázdninový pobyt u krstných rodičov a pod.). Tiež venovaním vhodného daru – detskej Biblie i ďalšej duchovnej literatúry, nahrávok s duchovnými piesňami, nasmerovaním krstných detí na podujatia pre deti v cirkevnom zbore – na detskú besiedku, (detské) Služby Božie, vyučovanie náboženstva, tábory a ďalšie aktivity pre deti, napomáhajú

krstní rodičia tomu, aby ich krstné dieťa rástlo vo viere a našlo svoje miesto v cirkvi. Mimoriadne dôležité je obdobie konfirmačného veku a dospievania. Je to čas, keď sa vzťah medzi dieťaťom a rodičmi uvoľňuje a práve krstný rodič je nezriedka dôvernou kontaktnou osobou pre dieťa. Má určitý odstup od najužšieho kruhu príbuzných; otázky a problémy dieťaťa môže riešiť „kamarátskejšie“ ako rodičia.

Úloha krstného rodiča má predovšetkým duchovný charakter. Deti iste poteší aj darček, no ešte väčší význam má pre ne to, že krstní rodičia na nich myslia a modliavajú sa za ne. **Osobný príklad viery, to, že dieťa vidí, že rodičia i krstní rodičia neuctievajú Hospodina iba perami, ale aj srdcom** (porovnaj Matúš 15, 8), je nesmierne dôležitý.

Stáva sa, že rodičia majú svoju predstavu o úlohe krstných rodičov a vidia ju iba v spoločenskej rovine, ako priateľov, prípadne „sponzorov“ či tých, ktorí by sa o dieťa mali postarať, keby to pre rodičov z rozličných príčin nebolo možné. (Tento faktor bol dôležitý predovšetkým v prvotnom období cirkvi, keď sa stávalo, že v dôsledku prenasledovania kresťanov boli rodičia zabití a úlohu aj telesného opatrenia dieťaťa prevzali krstní rodičia.) Neraz si rodičia vyberajú za krstných rodičov pre svoje dieťa ľudí, ktorí sa cirkvi odcudzili, ba dokonca takých, ktorí o sebe tvrdia, že sú ľuďmi bez vyznania – bez viery v Pána Ježiša Krista. Často sa berie zreteľ iba na ľudské ohľady a zvyky, napr., patrí sa, aby súrodenci rodičov boli krstnými rodičmi a pod. **Pri krste však krstní rodičia s rodič-**

mi vyznávajú vieru za nemlúvniatko, modlia sa za neho a sľubujú, že budú vychovávať dieťa v kresťanskej viere (to v praxi znamená to, že sa zavazujú učiť svoje dieťa modliť, budú ho privádzať do spoločenstva cirkvi – na detskú besiedku, Služby Božie, vyučovanie náboženstva, konfirmačnú prípravu a pod. a budú učiť dieťa úcte k Pánu Bohu i láske k ľuďom.) – Ako by bez formalizmu mohli sľubiť a praxi uskuotočňovať ľudia, ktorí sú bez vyznania, ktorí nie sú zakorenení vo viere, ktorým je cirkev cudzia?

Za krstný sľub sa budú krstní rodičia pred Bohom zodpovedať. Preto jestvujú v našej Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku pravidlá o tom, kto môže zastávať úrad krstného rodiča. Uvádza sa v nich: **Krstní rodičia majú byť zásadne evanjelici a. v.** V prípade závažných dôvodov jeden z krstných rodičov môže byť členom inej kresťanskej cirkvi, musí byť pokrstený. **Krstní rodičia evanjelici a. v. musia byť pokrstení a konfirmovaní.** Evanjelický kresťan, ktorý nemá pokrstené vlastné deti, alebo ktorého deti nenasledujú jeho evanjelické vierovyznanie, nemôže byť krstným rodičom (porovnaj 1. Timoteovi 3, 5). Z vekovej stránky za krstných rodičov možno prijať člena evanjelickej cirkvi a. v. po konfirmácii. **Pri vykonávaní krstu musia byť osobne prítomní rodičia i krstní rodičia dieťaťa. Tí, ktorí nie sú členmi cirkevného zboru, v ktorom sa krst koná, musia predložiť doklady o krste a konfirmácii.**

Čo ak krstní rodičia nespĺňajú uvedené podmienky? Potrebné je to riešiť v rozhovore s farárom zboru. Ten na-

vrhne rodine krstného dieťaťa krstných rodičov spomedzi členov cirkevného zboru, ktorí prijímajú túto úlohu v mene cirkevného zboru. Je tiež možné termín krstu posunúť, aby osoby nespĺňajúce podmienky pre krstných rodičov mali čas naplniť ich – t. j. absolvovať konfirmačnú prípravu, vyznať vieru a zložiť sľub vernosti Pánu Bohu i evanjelickej cirkvi a. v. Aj tí, ktorí nespĺňajú podmienky pre krstných rodičov, môžu byť prítomní v kostole pri vykonaní krstu, nie však zastávať úrad krstných rodičov. Pokiaľ by rodičia krstného dieťaťa nemali vo svojom príbuzenstve a v okruhu priateľov ľudí vhodných zastávať úrad krstných rodičov, ale sú to rodičia aktívne spätí s cirkevným zborom, nájsť v ňom zodpovedných krstných rodičov nebude problém.

Určite niet dokonalých rodičov ani krstných rodičov. Nik sa nezaobíde bez Božej milosti a posilňovania vo viere. Ak túžime po tom, aby naša cirkev bola živou, potrebujeme sa rozísť s úhlavným nepriateľom viery – s formalizmom. A to aj pri výbere krstných rodičov. Nezabúdajme na to, že Pán Boh si voči úprimnému počína úprimne, ale s prevráteným divne nakladá (2. Samuelova 22, 26b. 27b).

*Martin Šefranko
zborový farár
(pripravené použitím viacerých prameňov)*

Z NAŠEJ HISTÓRIE *(pokračovanie)*

Evanjelický a. v. zbor v Bratislave po vydaní šopronských artikúl v roku 1681

Situácia tvrdého prenasledovania trvala desať rokov. Až roku 1681 sa zdalo, že príde k zmene. Na sneme v Šoproni roku 1681 bola artikulami niektorým zborom vrátená náboženská sloboda. Medzi týmito zbormi bola i Bratislava ako slobodné kráľovské mesto. Evanjelici opäť začali pracovať. Tentokrát však v úplne iných podmienkach. V mestskej rade sedeli iba katolíci. Evanjelici sa domnievali, že im budú odňaté kostoly vrátené, no nestalo sa tak, lebo v zmysle šopronských artikúl nemohli evanjelici vykonávať Služby Božie vo vnútornom meste, ale len za jeho bránami. Novým bratislavským kňazom sa stal Ján Vibeg, ktorý prvé znovuoobnovené bohoslužby vykonal 26. júla 1682 v dome Gašpara Kegla pri Laurinskej bráne. Katolíci sa proti tomu postavili a šopronské artikuly vykladali tak, že evanjelici si síce môžu viesť vlastné Služby Božie, nie však na území mesta, ale iba na predmestí. Od 28. septembra 1682 sa evanjelici stretávali už iba pod holým nebom, na novom, tzv. Michalskom cintoríne. Keďže sa však blížila zima, bolo potrebné postaviť čo najskôr chrám. Šopronský snem uzákonil právo evanjelikov postaviť si v niektorých župách po dva drevené kostoly. Veľa peňazí však evanjelici nemali, a tak o dva mesiace stál v Bratislave jednoduchý drevený chrám, v ktorom bolo 120 miest na sedenie. Celkový ná-

klad bol 2003 zl. Chatrný kostol presne odzrkadľoval situáciu vtedajšieho bratislavského evanjelického zboru. Napriek tomu v ňom od roku 1719 až do roku 1749 zvestoval Slovo Božie očovský rodák, vedec, Matej Bel. Nezabudlo sa ani na slovenských a maďarských veriacich, pre ktorých bola zriadená bohoslužobná miestnosť. Za slovensko-maďarského kňaza bol v roku 1683 znovupozvaný evanjelický kňaz Štefan Horecký, ktorý bol v roku 1672 poslaný do vyhnanstva. Na týchto dvoch miestach slúžili evanjelici Bohu až do roku 1776, resp. 1777.

Veľmi dôležitou súčasťou bratislavského evanjelického zboru bola jeho slávna škola. V roku 1656 bolo otvorené nové honosné lýceum z milodarov bratislavských veriacich, hlavne z príspevkov nemeckých a maďarských evanjelikov. Podľa vzoru štrasburských škôl viedli lýceum títo lektori: Daniel Tiefenbacher, Jakub Ján Helgenmayer, Krištof Bohm, Ján Seyfried, Daniel Tieftrunck a Thomas Illés – všetci pôvodom Nemci.

V roku 1714 prijal na žiadosť vedenia školy funkciu rektora bratislavského lýcea polyhistor Matej Bel. Pod jeho vedením sa lýceum povznieslo na vysokú úroveň. Výrazne sa zaslúžil o rozšírenie a zmodernizovanie školy, zavedenie ďalších nových predmetov do učebného plánu, zreorganizovanie systému vyučovacieho procesu, staral sa však aj o sociálnu stránku študentov tým, že pre žiakov zriadil alumneum. V najvyšších triedach sa prednášali teologické a filozofické disciplíny, hebrejčina a gréčtina, čo lákalo študentov z celého Uhorska. Matej Bel pedagogicky pôsobil na bratislavskom lýceu až do roku 1719. Rozkvet školy pokračoval aj počas pôsobenia jeho pokračovateľov

čovatateľov Fridricha Viliama Beera, Jána Tomku-Sáskeho a Jozefa Bencúra.

Po spomínanom období nastávajú vo vývoji lýcea búrlivé zmeny, ktoré nie vždy pozitívne ovplyvnili chod a charakter tejto slávnej bratislavskej školy.

*Martin Kamenský
člen cirkevného zboru
(Pokračovanie nabaďúce)*

PÁN BOH MÁ VESELÝCH ĽUDÍ RÁD

Žiačik mal na náboženstve zopakovať, čo povedal Pán Ježiš o návrate nečistých duchov do človeka. Chlapča odpovedalo: „Nečistý duch sa vráti a privedie so sebou sedem iných duchovných, ešte horších, ako je on sám.“ (Porovnaj Matúš 12,43 až 45.)

Adam sa uchádza o Evinu priazeň, Eva sa okúňa. Adam nalieha: „Rýchlo sa rozhodni, lebo rebier mám ešte dost!“

ODDYCHOVÉ ČÍTANIE

Také spíte při kázání?

Táže se jeden čtenář: „Pozoruju se znepokojením, že v našem sboru lidé při kázání spí. Pro mě osobně je to nepohoditelné. Můžete mi to vysvětlit?“

Neznám zblízka váš sbor, jeho kazatele nebo kazatelku, ani posluchače, kteří – jak tvrdíte – pod kazatelnou spí. Nemohu na dálku posoudit, co je toho příčinou. Protože však tento jev není v církvi ojedinělý, je třeba k němu říci několik slov.

1. Předně by nás zajímalo, jestli váš sbor je městský nebo venkovský. Kdo zná poměry na vesnici, ví dobře, že do kostela chodí většinou starší generace a důchodci. Venkovští lidé jsou uvyklí práci a ani k stáru nezahálejí. Od jara do podzimu mají co dělat na zahradě nebo na poli, celoročně je zaměstná domácí zvířectvo: drží slepice, chovají králíky, mají psa a kočku. Jak léta přibývají, sil ubývá a člověk si potřebuje častěji odpočinout. Ve všední den na to zbývá málo

času. Když je ale neděle, den odpočinku, a oni usednou do kostelních lavic, přijde na ně dřímota a dříve či později usínají. Nedivme se jim, nepohoršujme se nad nimi, ani se je nepokoušejme budit. I krátký spánek osvěží. Když zazní farářovo amen, probouzejí se a s novou chutí pak zpívají společnou píseň. Je ovšem známo, že při kázání spí i lidé městští a mladí. Ani těm to nemějme za zlé. Je lépe spát v kostele při kázání než doma při televizi, neboť spíme ve sborovém společenství a společně se pak radujeme z probuzení, které církev tak nutně potřebuje.

2. Možná si vzpomenete, že kdysi před lety, ještě za socialismu, se dělaly pokusy s vyučováním ve spánku. Podílel se na tom rozhlas, který v nočních hodinách vysílal lekce cizích jazyků pro spící posluchače. Tato učební metoda vychází z poznatku, že náš mozek pracuje i v noci, když spíme. Mozek nespí. Zpracovává, třídí a urovnává dojmy, které načerpal během dne. Proto je jítro moudřejší večera. A nejen to: náš mozek může i v noci přijímat nové informace a příkazy, a ukládá je do paměti dokonce lépe než ve dne, kdy jsme rozptylováni vedlejšími rušivými vlivy. Spánková didaktika byla svého času módní záležitostí a jako taková zase zanikla, aniž jsme se dozvěděli, jestli je dobrá nebo špatná. Je-li ta metoda dobrá, je jistě použitelná i v jiných oborech než v cizích jazycích. Mohla by být využita např. při katechezi. Není tajemstvím, že mnozí členové církve, kteří byli v bdělém stavu vyučování katechismu, si z něho nic nepamatují a nemají jasno ve věroučných otázkách. Dnes také nevystačíme s tím, co jsme se kdysi naučili v nedělní

škole, na náboženství nebo při konfirmačním cvičení. Doba si žádá, abychom se vzdělávali neustále. Každý křesťan potřebuje „postgraduální studium“, ale ne všichni na ně mají čas. A tu se přímo nabízí možnost katecheze ve spánku, během kázání, když posluchači usnou. Faráři nás mohou informovat o nových směrech v teologii a nových poznatcích odborné vědy. Posluchače to spolehlivě uspává a jsou pak přístupní i věcem, které by v bdělém stavu nepochopili nebo odmítli.

3. Z dosavadního je zřejmé, že evangelické kázání není v krizi, jak se někdy říká, a že ani církev, která při kázání spí, není v úpadku, ba právě naopak: hledá nové způsoby, jak tlumočit evangelium dnešnímu člověku. Asi ne všichni budou s tímto názorem souhlasit. Někteří namítají, že slovo Boží je meč na obě strany ostrý, který proniká až do morku kostí (Žid 4,12). Při tom se nedá spát. Proto prý kázání, při kterém lidé usínají, není živým slovem, a je otázka, jestli je vůbec slovem Božím. To je zapotřebí vysvětlit. Živé slovo Boží, které se člověka bytostně dotýká, je jako chirurgický skalpel. To, co prožíváme při jeho slyšení, je operace, která nás má uzdravit. Za starých časů, kdy ještě medicína neznala účinná anestetika, se operace prováděly při vědomí, což si my dnes už vůbec nedovedeme představit. My prožíváme operace v narkóze, v hlubokém spánku, a když se z narkózy probudíme, máme to nejhorší za sebou. Hluboké bezvědomí během operace je pro pacienta nesmírným dobrodiním. Moderní člověk, který je málo odolný vůči bolesti, vděčně přijme, když kázání působí jako anestetikum. Laskavý čtenář pochopí,

že spát při kázání nejen můžeme, ale často i musíme, máme-li ho přežít. Proto nesudme druhé, ani jim nevyčítejme, že v kostele spí. I kdyby nás kázání sebevíc uspávalo, vždycky trvá naděje, že na jeho konci se církev probudí.

V. Hajský

*Prezáté z Evangelického týdeníku KOSTNICKÉ JISKRY 32-33/2007, 21.11. 2007, ročník 92
www.evangelickytydenik.cz*

DVE POZVANIA

Milí bratia a milé sestry,
rodinné spoločenstvá pri Novom kostole Vás srdečne pozývajú na RODINNÉ POPOLUDNIE V KOSTOLE, ktoré sa uskutoční v sobotu 18. októbra 2008 o 16.30 hod. v Novom kostole na Legionárskej ulici. Téma: Zbor – spoločenstvo – rodina. Stretnutie je určené rodinám s deťmi, ale aj ďalším záujemcom všetkých generácií.

Bratia a sestry,
všetkých Vás čo najsrdečnejšie pozývame na INŠTALÁCIU SENIORA BRATISLAVSKÉHO SENIORÁTU ECAV na Slovensku. Do tejto funkcie bude uvedený náš zborový farár Boris Mišina. Inštaláciu vykoná biskup Západného dištriktu ECAV na Slovensku Milan Krivda. Slávnosť inštalácie sa uskutoční v sobotu 8. novembra 2008 o 10.00 hod. vo Veľkom kostole na Panskej ulici.

Optimista

Byť dnes optimistom môže byť poriadna drina

Je to zvláštne,
lebo toho, čo vieme, máme a môžeme... nie
je málo.

Sme ustavične na príjme,
ale je pre nás také ťažké čosi prijať
sme ustavične v pohybe,
a stále nestíhame
sme ustavične podriadení nutnosti tvoriť,
dávať a obetovať,
a tak málo uspokojivých výsledkov za nami
vidieť...

Sú neviditeľné, vzdialené,
hovoriť sa, že treba si počkať
a v zmysel tej všetkej námahy VERIŤ.

Zniesť ten priestor napätia,
ťaživý otáznik, ktorý visí nad priepastou ne-
istoty
a nezmyselnosti,
je nad naše sily.

Kto vie, AKÁ je to VIERA,
keď nám z rozvíjania intelektu
a toľko veľa sľubujúcich procesov napredo-
vania
ukradla RADOSŤ?

Nadšenie a iskra zápalu za dobrú vec
ustupujú chladným výpočtom a hodnote-
niam.

Úsmevy z našich tvárí pred prísnyim pohla-
dom
a strnulým napätím radšej cúvajú...

Z odvahy sa stáva kamikadze
a z opatrnosti strach,
ak zaváhaš, vylúčia ťa z kola von
bez zaváhania...

Kto zvráti smer tohto príšerného postupu
aby to mohlo pokračovať INAK?

Neradno nám
ani robiť viac, ani bežať rýchlejšie
Teba začať inak myslieť.

Keď zvládame vytvárať a riadiť počítače,
nemalo by byť takým nezvládnuteľným pro-
blémom

prísť na to, ako odblokovať základný pro-
gram ľudskosti,
ktorý nosíme v mysli i srdci
od počiatku.
Možno je len preťažený natoľko,
že stratil funkciu vidieť za sebou i pred se-
bou
aj niečo dobré.

Prvá veta, ktorá sa v Biblii najčastejšie opa-
kuje,
tvorí refrén: Boh videl,
že to všetko bolo dobré.

Byť na ceste za optimizmom znamená byť na
stope pôvodnému Autorovi.
On sám pre teba hľadá spôsoby,
aby si pochopil a našiel konečný zmysel.

Jeho systémy majú silu
udržať ťa vo viere,
že to dobré tvoriť dokážeš
Veď ľudia, ktorí ťa majú radi, ti fandia,
aby si robil dobré
a ľudia, ktorí ťa nemajú radi, ťa nútia,
aby si sa navzdory všetkým negativizmom
existencie tvorenia dobrého nevzdával
a neprešla ťa chuť naplno žiť.

Preto prichádza na túto ustatú zem
uprostred znechutenia
Dieťa od Boha.

Každé dieťa, ktoré k nám vystrie ruky,
lieči aj náš pohľad dopredu.
Jednoduchým objatím nás presvedčí o tom,
že to, čo bolo, nikdy nie je také zaujímavé
ako to, čo bude.

Pri dieťati pochopím, že ešte vždy mám pre
koho a prečo žiť, kým ma ktosi potrebuje.

Ja vlastne ani nemusím čakať, kým si ma
taký človek,
taká okolnosť nájde.
Môžem kedykoľvek vstať a ísť
a v žiadnom prípade nepustiť,
aby ma hľadanie dôvodov na radosť
niekedy prešlo.